290296

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

29 февраль, пайшанба, 1996 йил
Сотувда эркин нархда. № 43 (1296)

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

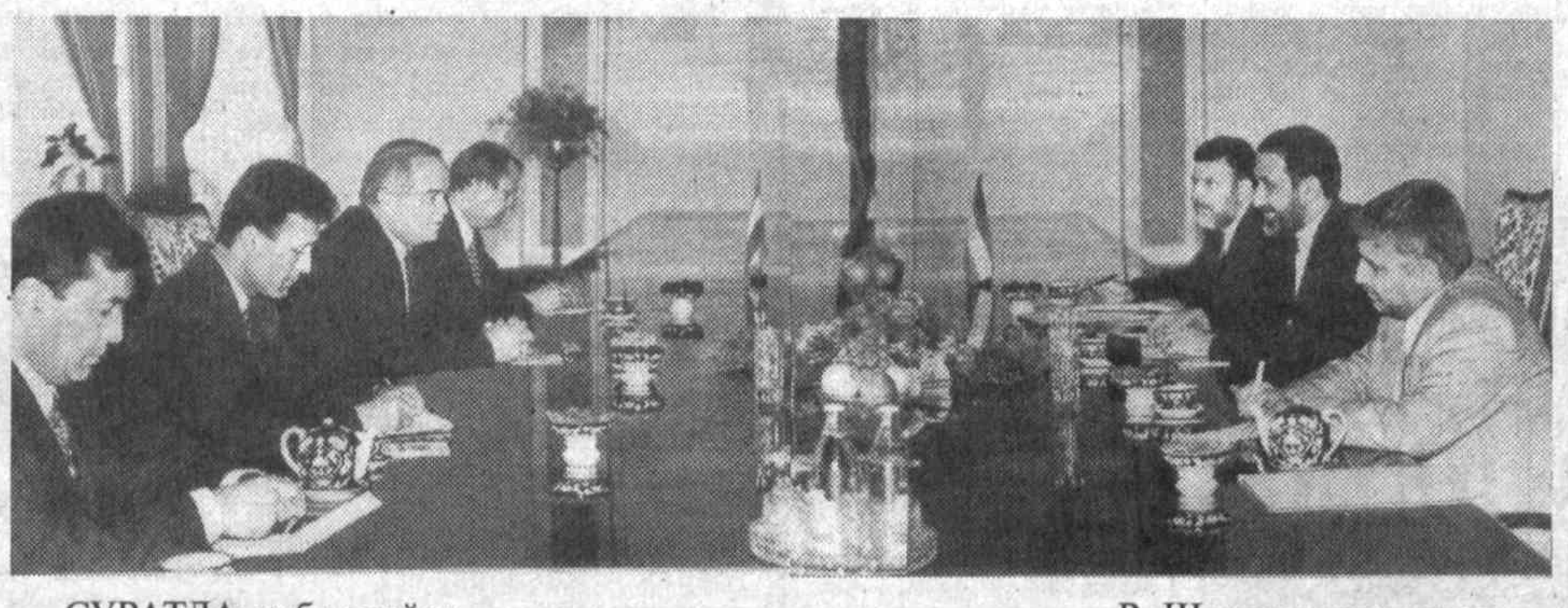

СУРАТДА: қабул пайти. Р. Шагаев олган сурат

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 28 февраль куни мамлакатимизга амалий ташриф буюрган Эрон Ислом Республикаси ташқи ишлар вазири Али Акбар Вилоятийни қабул қилди.

Президент Ислом Каримов мамлакатларимиз ўртасидаги алоқаларни янада равнақ топтириш учун катта имкониятлар мавжудлиги ва Али Акбар Вилоятийнинг Ўзбекистонга ташрифи бу борадаги масалаларни кенг муҳокама этиш, ўзаро фикр алмашишга имкон яратиши билан диққатга сазоворлигини таъкидлади. Бу икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни равнақ топтириш, халқларимизнинг ўзаро дўстлигини мустаҳкамлашга хизмат қилади, деди жумладан, Ўзбекистон Президенти.

Али Акбар Вилоятий Эрон ҳукумати Ўзбекистон билан турли соҳаларда, жумладан, иқтисодий ва коммуникация борасидаги ҳамкорликни ривожлантиришдан манфаатдор эканини айтди.

Суҳбат чоғида Ўзбекистон билан Эрон Ислом Республикаси ўртасидаги икки томонлама муносабатларни ривожлантириш, шунингдек, минтақада тинчлик ва барқарорликни таъминлаш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Али Акбар Вилоятий Ўзбекистон раҳбарига Эрон Ислом Республикаси Президенти Али Акбар Ҳошимий Рафсанжонийнинг мактубини топширди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчиси Содиқ Сафоев, ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов иштирок этди.

Қабулда Эрон Ислом Республикасининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Муҳсин Покойин ҳозир бўлди.

***

Шу куни Эрон ташқи сиёсат маҳкамаси раҳбари Али Акбар Вилоятий Ўзбекистон Ташқи ишлар вазирлигида Абдулазиз Комилов билан ҳам учрашди.

(ЎзА).

Аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш — республикамиз раҳбарияти олиб бораётган ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларнинг асосий йўналишларидан бири ҳисобланади.

ҒАМХЎРЛИК — СЎЗДА ЭМАС, АМАЛДА

Ўзбекистон Президентининг «Аҳолининг омонатлардаги ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони ҳамда республика Вазирлар Маҳкамасининг шу Фармон асосидаги қарори бунинг ёрқин далилидир. Пойтахт аҳолиси бу ҳужжатларни давлатнинг халқ фаровонлиги йўлида кўрсатаётган ғамхўрлиги сифатида баҳоламоқда.

Тамара МОРОЗОВА: «Мен нафақахўрман. Кўп йиллар давомида мактабда рус тили ва адабиётидан дарс бердим. Ишлаб юрган чоғларимда кексайганимда асқотиб қолар деб, бир оз пул тўплаган эдим. Бироқ, кейинги пайтда пулдан умидимни узиб қўя ёзган эдим. Хайрият, мана, қўйилган омонатларни тўрт минг баравар индексация қилиш тўғрисида Фармон ва ҳукумат қарори чиқди. Жамиятнинг ҳар бир аъзоси ижтимоий турмушни яхшилаш йўлида олиб борилаётган давлат сиёсатининг аниқ натижаларини ҳис этар экан, бу — жамиятдаги барқарорлик, тинчлик ва ижтимоий осойишталик кафолатидир».

Леонид ШЕЙМАН: «Мен қурувчи-муҳандисман. Хотиним ишламайди. Иккита фарзанд тарбияси ва уй ташвишлари билан банд. Ўн йил олдин оилада кенгашиб, машина сотиб олмоқчи бўлдик. Тер тўкиб, пул йиға бошладик. Бахтга қарши, инфляция омонатимни бир пул қилди. Машина сотиб олиш умидимиз пучга чиқди. Омонатга қўйилган пул маблағларни индексация қилиш тўғрисида Фармон чиқиши ва ҳукумат қарори қабул қилиниши мени жуда қувонтирди. Фақат пулимни қайтариб олиш имкони туғилганидангина хурсанд бўлаётганим йўқ. Мен Ватаним — Ўзбекистон ўз фуқароларининг эзгу орзу-умидлари ва эҳтиёжларига эътибор бериб, уларга ғамхўрлик кўрсатиб, бошқа мамлакатларга намуна бўлаётганидан фахрланаман. Қуруқ сўзда эмас, балки амалда халқ фаровонлиги, меҳнаткаш инсоннинг манфаатлари йўлида демократик ва ҳуқуқий жамият қураётганимиз бунинг далилидир».

(ЎзА).

ИШБИЛАРМОНЛАР АНЖУМАНИ

Жиззах вилоятида кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, айниқса, қишлоқда хомашёни қайта ишловчи корхоналар кўпайишига алоҳида эътибор берилмоқда. Ўтган йили хусусий ва кичик корхоналарда 71,5 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Етиштирилаётган гўштнинг 97 фоизи, сут, картошка ва сабзавотнинг 98 фоизи, ғалланинг 95 фоизи, тухум ва пилланинг ҳаммаси давлатга қарашли бўлмаган сектор ҳиссасига тўғри келмоқда. «Бизнесфонд» ва «Мадад» суғурта агентлиги «Тадбиркорбанк» орқали ишбилармон ва фермерларга амалий ёрдам кўрсатмоқда.

Жиззахда кичик ва хусусий тадбиркорликни янада рағбатлантириш масалаларига бағишланган семинар-кенгашда ана шу маълумотлар келтирилди. Шу билан бирга вилоятнинг айрим туманларида тадбиркорлик ҳаракатини ривожлантириш талаб даражасида деб бўлмайди. Талайгина хусусий корхона ва фермер хўжаликлари амалий ишга ўтолмаяпти. Чорвачилик билан шуғулланаётган фермерлар озуқа базаси етишмаётганидан қийналяпти. Жойлардаги хўжалик раҳбарлари эса уларга бу борада амалий ёрдам бермаяпти.

Анжуманда вилоят ҳокими А. Тошкенбоев сўзга чиқди.

(ЎзА).

Биротаям танқид натижасиз қолмайди

«ҲИММАТИНИ ЙЎҚОТГАН ТАДБИРКОРЛАР»

(«Халқ сўзи» 1996 йил, 23 январь)

Газетамизда эълон қилинган ушбу мақолада Жиззах вилоятининг кўпгина туманларида аҳолига маиший хизмат кўрсатиш шахобчаларининг бугунги аҳволи, шунингдек, хусусий маиший хизмат уйларининг айримлари бошқа мақсадлар учун фойдаланилаётганлиги ҳақида фикр юритилган эди. Мақола чоп этилгач, вилоят ҳокимлигидан қуйидаги жавоб хати келди:

Мақола вилоят ҳокимлигида шаҳар ва туман ҳокимларининг ўринбосарлари ҳамда маиший хизмат уюшмаларининг раислари иштирокида атрофлича муҳокама этилди. Йиғилишда вилоятнинг Арнасой, Пахтакор, Зарбдор туманларида аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ишларини яхшилаш қийин кечаётганлиги таъкидлаб ўтилди ва аҳволни тубдан яхшилаш бўйича зарур чора-тадбирлар белгиланди.

Маиший хизмат кўрсатиш уйлари фаолиятига совуққонлик билан қарагани учун Зарбдор ҳамда Пахтакор туман маиший хизмат уюшмалари раислари Ш. Тилагов ва А. Тойшиевларга қаттиқ ҳайфсан берилди. Арнасой тумани маиший хизмат уюшмаси раиси И. Султоновага маиший хизмат кўрсатиш уйи тез кунда ўз фаолиятини тикламаса, М. Аҳроров номига берилган давлат ордерини бекор қилиш бўйича тегишли ҳужжатларни тайёрлаш топширилган.

Арнасой тумани марказидаги маиший хизмат кўрсатиш уйи биносида жойлашган «Халқ» банки бўлими бошқа бинога ўтказилди, унинг ўрнида сартарошлик, тикувчилик, совутгич ва электр асбобларини таъмирлаш цехлари фаолият кўрсата бошлади. «Тадбиркорбанк» бўлими учун ҳам бошқа бино ажратилди. Ҳозир мазкур жойда таъмирлаш ишлари олиб борилмоқда. Тез кунда маиший хизмат уйининг фаолияти тўлиқ йўлга қўйилади.

Мақолада тилга олинган «Андижон», «Истиқлол» ва «Зарафшон» ширкатлар уюшмаларидаги камчиликлар ҳам жойида бартараф этилаётир. Шунингдек, Пахтакор тумани «Навбаҳор» деҳқон-фермер хўжалигидаги Ж. Салиаевга тегишли хусусий маиший хизмат уйининг фаолияти йўлга қўйилди.

Ҳозирги кунда вилоятда маиший хизмат кўрсатиш соҳаси ишини барқарорлаштириш мақсадида 1996-2000 йиллар учун истиқбол дастурлари ишлаб чиқилди. Бу дастурда аҳолига маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш, кимёвий усулда тозалаш, совутгич ва кир ювиш машиналарини таъмирлаш, ижара каби хизмат турларини қайтадан тиклаш бўйича барча зарурий чоралар белгиланган.

Б. УЗОҚОВ,
Жиззах вилояти ҳокимининг ўринбосари.

Бухорода республика вилоятлари ва Қорақалпоғистон қоракўлчилик хўжаликлари раҳбарлари, республика Қишлоқ хўжалиги вазирлиги мутахассислари, шу соҳа олимлари иштирокида кенгаш бўлди.

ҚОРАКЎЛЧИЛАР КЕНГАШИ

Маърузачи ва сўзга чиққанлар қоракўлчилик жамоалари маҳсулот етиштиришда муайян натижаларга эришганини қайд этиш билан бирга, асосий эътиборни ечимини кутаётган муаммоларга қаратдилар. Хусусан, чорвачилик, қоракўлчилик жамоаларида чорва туёғи камаймоқда, тери сифати кўнгилдагидек эмас. Кўпгина жамоаларда терини қайта ишлайдиган корхоналар ташкил этилмаган. Чўпон-чўлиқларга ҳамма жойда ҳам етарли маданий-маиший шароит яратилган деб бўмайди.

Кенгашда муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

(ЎзА).

Долзарб муаммо

ОЛАЧАЛПОҚ КЎЛАНКАЛАР

Фарғона вилояти иқтисодиётига жиддий таъсир кўрсатмоқда

Республика иқтисодиётида бу вилоятнинг ўзига хос салобати ва ўрни бор. Нефть, кимё, ипакчилик саноатининг асосий тармоқлари Фарғонада жамланган бўлиб, мамлакат хазинасига тушаётган даромадларнинг ўндан бир қисми унинг ҳиссасига тўғри келади. Вилоятда бозор муносабатларини шакллантириш, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш борасида ҳам қатор ижобий ишлар амалга оширилди. Ишбилармонларнинг хомашё ва зарур ресурсларга бўлган талаб-эҳтиёжларини тўлиқ қондириш мақсадида эса уларга хизмат кўрсатувчи ташкилотлар ҳамда бозор тузилмалари барпо этилди. Аммо...

...Бозор муносабатларини тўла ва мукаммал шакллантириш мураккаб жараёнки, бу йўлнинг ўзига хос қийин довонлари, бурилиш нуқталари, ўнқир-чўнқирлари мавжуд. Уларни ўз вақтида англаб, устивор йўналишларни тўғри белгилаб олган ҳолда келажак сари дадил қадам ташламоқ ғоят муҳим. Афсуски, яқин вақтларгача вилоятда иқтисодий соҳаларда йўл қўйилган хато ва камчиликлар ҳақида гапириш таомилга кирмаган, қийинчиликлар хас-пўшлаб ўтилар эди. Президентимизнинг халқ депутатлари Самарқанд ва Қашқадарё вилоятлари кенгашлари сессияларида сўзлаган тарихий нутқларидан сўнг эса бу борадаги муносабатлар кескин ўзгарди. Хато ва камчиликлар, муаммо ва тақчилликлар очиқ-ойдин, юз-хотир қилинмасдан очиб ташланмоқда. Қуйидаги мулоҳазалар ҳам турли йиғилишлар ва мулоқотлар асосида умумлаштирилган чизмалардир.

Шаҳар ва туманларда ислоҳотларни амалга ошириш йўлида сансалорлик, сусткашлик, бепарволик, ҳар хил поғоналарда тўсқинлик қилиш ҳоллари юз бераётгани яққол сезилмоқда. Шу ўринда Вазирлар Маҳкамасининг кичик ва хусусий корхоналарни ташкил этиш ҳақидаги қарорининг ижросига тўхталиб ўтайлик. Вилоятда бу борадаги топшириқ 102 фоиз бажарилган бўлса-да, Ёзёвон туманида 95, Бувайдада 95 фоиз уддаланганини қандай баҳолаш мумкин? Ҳолбуки, бу туманларда тадбиркорлик билан шуғулланмоқчи бўлганларнинг сanoғи йўқ. Данғара ва Сўх туманларида эса биржалар орқали эркин улушдаги акцияларни сотиш умуман ташкил этилмаган. Акцияларни сотиш режаси Фурқат туманида атиги 9,3 фоиз, Фарғона туманида 9,5, Ўзбекистонда 10, Ёзёвонда 11, Марғилон шаҳрида 22 фоиз адо этилди, холос.

Вилоят бўйича, шунингдек, «Ким ошди» савдоларида қурилиши тугалланмаган объектларни, автотранспорт воситалари, якка тартибда уй-жой қурилиши учун ер участкалари ва автомобилларга ёнилғи қуйиш шахобчаларини сотиш юзасидан ҳукумат томонидан белгиланган топшириқ ҳам уддаланмади. Масалан, қурилиши тугалланмаган объектларни сотиш режаси бор-йўғи 33 фоиз бажарилди. Фарғона, Қува ва Қувасой шаҳарларида, Бешариқ, Бувайда, Данғара, Қува, Риштон, Сўх, Ўзбекистон, Учкўприк ва Фурқат туманларида эса бирорта ҳам шундай объект сотилмади. Ваҳоланки, бу шаҳар ва туманларда улар йиллар мобайнида ерни, маблағни банд қилиб ётибди.

Якка тартибда уй-жой қуриш учун ер участкаларини сотиш давлат хазинасини тўлдиришнинг асосий манбаларидан биридир. Аммо вилоятда 454 та, ер участкасидан атиги 31таси сотилиб, бу борадаги топшириқ 7 фоиз бажарилган, холос. Қўқон шаҳри, Данғара, Олтиариқ, Тошлоқ, Риштон ва Фарғона туманларини истисно этганда, бошқа шаҳар ва туманларда ана шу юмуш ўлда-жўлда. Ачинарлиси шуки, ҳокимларнинг қарорлари асосида кўплаб ер участкалари бепул бериб юборилмоқда.

Ҳукуматининг қарорларига кўра, хусусийлаштирилган савдо ва маиший хизмат кўрсатиш объектлари жойлашган ер участкаларини сотиш режаси вилоят бўйича 40 фоиз бажарилди. Бувайда туманида эса бу борада белгиланган тадбир қоғозда қолиб кетди.

Вилоятда нақд пул муомаласини барқарорлаштириш, миллий валютанинг қадрини ошириш юзасидан қатор ишлар амалга оширилаяпти. Аммо ўтган йили эмиссия даражаси 14,2 фоиз ўрнига 30,9 фоизни ташкил этди. Натижада вилоят бўйича бултур муомалага қўшимча равишда 1,2 миллиард сўмга яқин нақд пул чиқарилди.

Айрим тижорат банклари томонидан маҳаллий ҳокимиятлар, солиқ ва молия органлари билан ҳамкорликда пул муомаласини барқарорлаштириш бўйича ишлар яхши йўлга қўйилмаганлиги туфайли харажатларнинг кўп қисми эмиссия ҳисобига амалга оширилди. Буни ўтган йили эмиссия салмоғи Ёзёвон туманида 56 фоизни, Тошлоқда 53, Бешариқда 49,2, Учкўприкда 50,5, Фурқат, Данғара, Охунбобоев, Олтиариқ ва Фарғона туманларида 41-46, Риштон ва Ўзбекистон туманларида 38-39, Фарғона шаҳрида 34 фоизни ташкил этгани ҳам исботлаб турибди. Бу ҳол пулимизнинг қадри, обрўсига жиддий таъсир кўрсатаётганини наҳотки раҳбарлар тушунмасалар?

Вилоят бўйича касса режасининг кирим қисми 86,4, шу жумладан, савдо пули тушуми режаси 85,6 фоиз бажарилгани оқибатида хазинага 725 миллион сўм нақд пул тушмади. Вилоятдаги 19та шаҳар ва тумандан биронтасида эса касса режасининг кирим қисми уддаланмади.

Юқоридаги сабабларга кўра, 1996 йил 1 январгача ўз муддатида тўланмаган иш ҳақи, пенсия ва нафақа тўловлари бўйича қарз 1 миллиард 348 миллион сўмга етди. Бевосита банкларда нақд пулнинг етишмаслиги боис эса 440 та корхона ва ташкилот 114 млн. сўмни ололмади.

Янги йилга қадар корхона ва ташкилотларнинг дебиторлик қарзлари 32,3 млрд. сўмга, кредиторлик қарзлари 30,6 млрд. сўмга етди. Дебиторлик қарзларининг 30,5 млрд. сўми ёки 93 фоизи Фарғона шаҳрига, шу жумладан, унинг 26,4 млрд. сўмни нефтни қайта ишлаш заводи ва нефть маҳсулотларини ортиш корхонаси ҳиссасига тўғри келди. Натижада шаҳарнинг давлат бюджетидан қарзи 4,7 млрд. сўмдан ошиб кетди. Бу ҳол тармоқларни молиялаштириш, харажатларни қоплаш ишига путур етказмоқда. Фарғона шаҳар ҳокимлиги раҳбарлари эса мазкур корхоналарнинг фаолияти билан жиддий шуғулланиш ўрнига оғизларига талқон солиб ўтиришибди.

«Банкротлик тўғрисида»ги Қонунни амалга оширишда ҳам қатор муаммолар мавжуд. Банклар томонидан 20 та корхона ва хўжаликнинг тўловга қобилиятсиз Фарғона туманидаги мева тайёрлаш идораси ва Фарғона шаҳридаги «Кийим» савдо-жамоа ташкилоти эса банкрот деб эълон қилингани бунинг исботидир.

Иқтисодий ва молиявий қийинчиликларга қарамай, корхона, ташкилот ва хўжаликларда давлат мулкини ўғирлаш, талон-торож қилиш ҳамда ноқонуний харажатларга йўл қўйиш ҳоллари камаймаяпти. Назорат-тафтиш бошқармасининг маълумотларига қараганда, бултур аниқланган 39,6 миллион сўм зарарнинг 5,1 миллион сўмини камомадлар ва ўзлаштиришлар ташкил этган. Бу 1994 йилга нисбатан 27 баробар кўпки, шунинг ўзи соҳада аҳвол ўта ташвишли эканлигидан далолат беради.

Масалан, Фарғона фуран бирикмалари кимё заводининг омбор мудири А. Сиддиқов 752,2 минг сўмлик, газ аппаратлари корхонасига қарашли «Чинор» фирма дўкони мудири А. Умаров 667,6 минг сўмлик камомадга йўл қўйиб, давлатнинг шунча маблағини ўзлаштириб юборишган. Қува дон маҳсулотлари комбинати раҳбарлари эса, шартномага мувофиқ, жамоа хўжаликларидан ғалланинг 50 фоизини эркин нархда қабул қилиб олиш ўрнига ҳаммасини давлат баҳосида сотиб олган. Натижада хўжаликларга 16 млн. сўмлик моддий зарар етказилган.

Банк тизимидан унумли фойдаланиш, олинган қарзларни ўз вақтида қайтариш, ташкилотларнинг ўзаро ҳисоб-китоблари, корхоналарнинг молиявий аҳволини яхшилаш каби долзарб масалалар ҳам эътибордан четда қолаётир. Вилоятда 3 та солиқ тури бўйича 273,4 млн, сўмлик тўлов кам йиғилган. Бунда, албатта, солиқ қонунчилигига риоя қилмаётган корхона, ташкилот ва хўжаликларнинг раҳбарлари айбдордир.

Иқтисодий ислоҳотларни ривожлантиришнинг энг муҳим шартларидан бири — бу аҳоли зич яшайдиган жойларда кичик ва қўшма корхоналарни ташкил этиш, уларнинг тўла қувват билан ишлашини таъминлашдан иборатлиги ҳаммага маълум. Бироқ қатор туманларда мавжуд имкониятлардан тўлиқ фойдаланиш ўрнига барча иш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Дейлик, вилоят бўйича рўйхатдан ўтган кичик корхоналарнинг фақат 46 фоизи фаолият кўрсатаяпти. Ушбу кўрсаткич Бувайда туманида 16 фоизни, Данғарада 18, Олтиариқда 31, Риштон туманида 33, Қувасой шаҳрида 34, Охунбобоевда 35, Ёзёвонда 37, Фарғона туманида 40 фоизни ташкил этади. Қишлоқларда қанчадан-қанча ёшлар иш билан банд бўлмаган бир пайтда ана шу муҳим масалага панжа орасидан қараётган раҳбарларга қандай баҳо бериш мумкин?

Вилоятда халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириб, аҳоли эҳтиёжини тўлароқ қондириш мақсадида 65 та қўшма корхона тузилган эди. Лекин бу соҳадаги аҳвол чуқурроқ таҳлил қилинса, улардан 21 тасигина фаолият кўрсатаётгани ойдинлашади. Жумладан, Фарғона шаҳрида 38 та қўшма корхонадан 16 таси, Марғилон шаҳрида 10 тадан 2 таси, туманларда эса мавжуд 11 та қўшма корхонанинг бариси ишлаётгани йўқ. Устига устак, имкониятлар етарли бўлса-да, Қувасой шаҳрида, Бешариқ, Ёзёвон, Охунбобоев, Риштон, Сўх, Тошлоқ, Ўзбекистон ва Фурқат туманларида бирорта ҳам қўшма корхона очилмаган.

Олачалпоқ кўланкалар на соя беради, на нурни тузукроқ ўтказади. Рамақижон иқтисодиёт билан эса узоққа бориб бўлмайди...

Фарғоналиклар 1996 йилни «иқтисодий юксалиш йили» деб эълон қилишди. Балки энди улар шу кўланкалардан қутилишар.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи»нинг ўз мухбири.

БУНЁДКОРЛИК — ФАРОВОН ҲАЁТ АСОСИ

• Бугуннинг гапи

ҚИШЛОҚДА ИСЛОҲОТ: ЮТУҚ ВА МУАММОЛАР

Бугун мамлакат қишлоқ хўжалигида кечаётган иқтисодий ислоҳотлар онгли, ўз қадрини билган оддий деҳқондан тортиб, масъул лавозимдаги ҳар бир раҳбарни чуқур ўйлаб иш кўришга ундамоқда.

МУСТАҚИЛЛИКНИ шарафлаш, ашъорлар битиш, баландпарвоз сўзлар билан мадҳ этиш бошқа-ю, унинг ўзига хос заҳматлари, пасту-баланд довонлари борлигини ҳис этиб яшаш, ишлаш тамоман бошқа. Мамлакатимиз иқтисодиётида қишлоқ хўжалиги салмоқли ўрин тутади. Аҳолининг 60 фоизи қишлоқда яшайди. Мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган ялпи маҳсулотнинг 30 фоизга яқини айнан шу соҳа улушига тўғри келаяпти.

Деҳқоннинг ўз меҳнати маҳсулидан баҳраманд бўлолмаётганига чек қўйилиб, мулкка, ерга бўлган муносабатлар янгича мазмун касб этаётгани, деҳқон-фермер хўжаликларининг ривож топаётгани, хўжалик юритишнинг бозор муносабатларига асосланган шакллари қарор топаётгани айни муддаодир. Кейинги икки-уч йил ичида қишлоқ хўжалиги соҳасида мулкчиликнинг кўп шаклига асосланган хўжаликлар (ижара, ширкат хўжалиги, фермерлар уюшмаси) тузилгани бошқарув тизимининг тубдан ислоҳ қилиниши, маҳсулотларга эркин нарх белгилаш, иш ҳақини етиштирган маҳсулотга қараб тўлаш, даромад тақсимотини изга солиш, ундан фойдаланишни хўжаликларнинг ўз ихтиёрига бериш, солиқ, молия, инвестиция масалалари бўйича талай ишлар қилинди. Лекин буларнинг барчаси, келажаги буюк давлат қуриш ниятида қилаётган катта ишларимизнинг дебочаси, холос.

Хўш, қишлоқ хўжалиги тез оёққа туриб кетишига нималар тўсиқ бўлаётир?

Сув танқислиги сезилаётган ҳозирги шароитда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тури ва ҳажмини оширишга эришиш учун серҳосил маҳаллий навларни кўпайтириш лозим.

Мамлакатимизнинг барча ҳудудларида пахта ва ғалла алмашлаб экиш тўлиқ изга солинсагина, тупроқ унумдорлиги ортиб, ғўза ҳосилдорлиги ўртача 32-34 центнерга, тола чиқиши 38-40 фоизга етади, ғалла ҳосилдорлиги эса 50-60 центнерга кўтарилиши мумкин.

Экинлар ҳосилдорлигини оширишда нав танлаш ҳамда уруғчилик асосий омил бўлсада, ерларнинг шўрини ювиш, коллектор зовурларни тартибга солмасдан туриб бу масалани тўлиқ ҳал этиш қийин. Агар сўнгги тўрт йил ичида мамлакатимизда умумий шўрланган майдонлар 70 фоизга, шу жумладан, кучсиз ва ўрта шўрланган майдонлар 9 фоизга ошганини ҳисобга олсак, бу муаммо қанчалик муҳим эканлиги яққолроқ кўринади. Шунингдек, сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш масаласи ҳам ҳозир энг зарур муаммолардан биридир.

Чунки бугунги сарф қилинаётган сув миқдори ўсимлик талабидан анча юқори бўлиб, баъзи ҳолларда ортиқча сув бериш натижасида ерлар қайта шўрланмоқда.

Пахта, ғалла, сабзавот, умуман қишлоқ хўжалик экинлари агротехникасини янгилашимиз зарур. Ҳозирги мавжуд агротехника бундан ўн йиллар олдин жорий қилинган бўлиб, у бугунги шароитга аксарият ҳолларда мос тушмаяпти. Натижада кўпгина ишларни қўл кучи билан бажаришга тўғри келмоқда. Бу борада, айниқса, машинасозларимиз, шу соҳа олимлари деҳқонлар олдида катта қарздордир. Улар бугунги кун талабига жавоб берадиган янги техника воситаларини яратиб беришлари керак.

1995 йилги ғалла ўримида айрим хўжаликларда тажриба тариқасида АҚШдаги «Кейс — корпорейшн» фирмасининг ғалла комбайнидан фойдаланилди. Агар ҳозиргача ишлаб келаётган Россия заводларининг «Нива» ва «Енисей» комбайнлари бир сменада суғориладиган майдонлар-

да 3-4 гектар ғалла ўриб, 5-6 фоиз (эскиларида, ҳатто, 10 фоизгача) дон нобудгарчилигига йўл қўяётган бўлса, «Кейс»да бу кўрсаткич бир сменада 40-45 гектар бўлиб, дон нобудгарчилиги 0,5 фоиздан ошмади.

Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, 500 гектар ғалла эккан хўжалик бир дона «Кейс» комбайни билан мавжуд ҳосилни 10-11 иш кунида ўриб олиши мумкин. Биздаги шароитда мавжуд ҳосилни шу муддатда ўриб олиш учун камида 9 дона «Нива» ёки «Енисей» комбайни керак бўлади.

Иккинчи бир мисол: 1995 йилда «Кейс — корпорейшн» фирмасининг иккита пахта терадиган машинаси ҳам далаларимизда синовдан ўтказилди. Икки қаторли «Кейс» билан бир сменада 28-30 тонна, тўрт қаторлиги билан эса 50 тоннадан пахта терилди.

Президентимиз «Кейс — корпорейшн» фирмаси раҳбари жаноб Россо билан икки маротаба учрашганларидан сўнг Ўзбекистонда Америка пахта териш машинасини ишлаб чиқарадиган қўшма корхона бунёд этишга киришилдики, бу борадаги муаммолар ҳам, иншооллоҳ, тез кунларда ҳал этиладиган бўлди. Қолаверса, 300 та «Кейс» ғалла комбайнлари олиб келиш бўйича шартнома тузилгани ҳам қувончли ҳолдир.

Шуниям таъкидлаш керакки, машинасозларимиз ишлаб чиқараётган тракторлар, экиш агрегатлари, культиваторлар, пуркагичлар қуввати ва сифати жиҳатдан давр талабидан анча орқада. Бу эса ўз навбатида деҳқонларимизнинг ҳақли эътирозларига сабаб бўлмоқда.

Қишлоқ хўжалик экинларини касаллик ва зараркунандалардан сақлашда ҳам талайгина муаммолар бор. Етиштирилган ҳосилнинг қарийб 30 фоизи шу муаммолар тўлиғича ечилмаганлиги туфайли нобуд бўлаяпти.

Мутахассисларнинг таъкидлашича, бу борада қатор ишлар амалга оширилмоқда. Масалан, бугунга келиб, Швейцариянинг «Сибо», «Сондез», Германиянинг «Агрева» каби қатор фирмалари билан ўзаро ҳамкорлик йўлга қўйилди.

Бугунги кунда деҳқон ва чорвадорлар олдида яна бир қатор масалалар турибдики, улардан кўз юмиш, мавжуд хато ва камчиликларни хаспўслаш асло мумкин эмас. Булар соҳибкору-деҳқонларимиз, умрини далаю даштда ўтказаётган чўпончўлиқларимиз етиштирган маҳсулотини вақтида сотиши, уларга берилаётган тўловларнинг ўз вақтида ўтиши муаммосидир.

Кўпни кўрган деҳқонларнинг таъкидлашича, ҳақиқий деҳқон, тадбиркор раҳбар йилнинг келишига қараб иш тутади ва мақсадига эришади. Қатор вилоят, туман ва хўжаликлардаги тадбиркорлар эришган 1995 йилги меҳнат ютуқлари шундан дарак беради. Республикада йиллик пахта тайёрлаш режасини биринчи бўлиб бажарган Асака тумани деҳқонлари гектаридан ўртача 34,7 центнердан ҳосил кўтаришди. Марҳамат, Олтинкўл туманларида 32-34, Ромитон, Учкўрғон, Уйчи, Избоскан, Денов, Шўрчи, Наманган туманлари 35-34, Шаҳрисабз ва Ғиждувон туманлари эса 40-41 центнердан ҳосил олишди.

Гурлан туманидаги Иброҳим Холматов номли жамоа хўжалигидан Наргиза Бекимбетова, Алимбой Ражабов, Янгиариқ туманидаги « 1 Май» жамоа хўжалигидан Ҳусан Ҳамроев, Олот туманидаги «Оқ олтин» жамоа хўжалигидан Яхшимурод Жумаев, Пешку туманидаги И. Эргашев номли жамоа хўжалигидан Нилуфар Барноева каби оилавий пудратчилар гектаридан 45-50 центнердан ҳосил етиштиришга эришдилар. Бу ҳалол меҳнат, холис ният, тадбиркорлик, ер тилини билиб иш юритиш самарасидир.

Хоразм воҳасидаги ерларнинг шўрланиш даражаси қай аҳволда экани ҳеч кимга сир эмас. Шўрхок ерда экин экиб, ҳосил олишнинг ўзи бўлмайди. Вилоятда тадбиркорликка кенг йўл берилгани туфайли 1995 йилда Хонқа, Гурлан, Шовот, Хива, Хазорасп, Янгиариқ туманларида пахтадан юқори ҳосил олишга эришилди.

Республикада юқори ҳосилдорликка эришган вилоятлар, туман ва хўжаликлардаги муваффақиятнинг яна бир омили агротехник тадбирларнинг рисоладагидек олиб борилгани, ғўзанинг ўсиш даврида «Пикс», «Прен» каби кимёвий дорилар, биостимуляторлардан ўринли фойдаланилганидир.

Бироқ Жиззах, Сирдарё, Самарқанд вилоятлари, Қорақалпоғистон Республикаси 3-4 йилдан буён пахтачиликда қолоқликдан чиқолмаётир. Балки, бу вилоятларда ерларнинг унумдорлиги пасайиб кетгандир? Агар шундай бўлганида, шу вилоятлар ва Қорақалпоғистон Республикасидаги бирорта туман ва хўжалик режани бажармаслиги керак эди. Лекин қатор бригадаларда, деҳқон-фермер хўжаликларида, ҳатто, бир қанча туманларда биҳойидек ҳосил етиштирилди.

Юқорида таъкидлаганимиздек, бугун қишлоқ хўжалиги секторида талайгина муаммо ва камчиликлар мавжуд. Булар — техника таъминоти, эҳтиёт қисмлар етказиб бериш, хўжаликларни маъданли ўғитлар билан таъминлаш ва бошқалар. Лекин, бу ишларни биров четдан келиб қилиб бермайди-ку? Ҳаммаси жойлардаги раҳбарларнинг ғайратига, уқувига, ҳокимларнинг ишни қай тарзда ташкил эта билишига боғлиқ.

Бизнингча, бугун аграр соҳа олдида турган вазифаларни ҳал этишнинг муҳим йўлларидан бири — чет эл инвестициясини жалб этиш, интенсив ва тежамли агротехникани, жорий этиш, қўшма корхоналар ташкил этиб, рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқариш, уларни жаҳон бозорига чиқаришни йўлга қўйишдир.

Қишлоқ хўжалик вазирлиги тизимида ташқи алоқаларни янада ривожлантириш, чет эл фирмалари билан ҳамкорлик қилиш, хорижий сармоялар, илғор агротехникаларни олиб келиш ва мутахассислар тайёрлаш борасида бирмунча ишлар қилинаётир. Халқаро ташкилотлар ва хорижий фирмалар вакиллари билан яқин алоқа ўрнатилиб, ўндан ортиқ қўшма корхона очиш бўйича шартномалар тузилган. Масалан, Франциянинг «Делепланк и К» ва Венгриянинг «ИКР» фирмалари билан маккажўхори ва қанд лавлагининг тез пишар гибридларини етиштириш бўйича, Буюк Британиянинг «Меридит Жонс» фирмаси билан ғўза селекцияси ва уруғчилиги бўйича, Голландиянинг «Био-Заден» фирмаси билан сабзавот экинлари уруғи етиштириш, «Себено» ва «Агрико» фирмалари билан уруғлик картошка етиштириш бўйича қўшма корхоналар бунёд этиляпти.

Ўзбекистон Республикаси билан Халқаро тикланиш ва тараққиёт банки (ХТТБ) ўртасида тузилган ўзаро ҳамкорлик тўғрисидаги битимга кўра, 5 йилга мўлжалланган, умумий қиймати 84,59 млн. АҚШ долларидан иборат «Пахтачиликни такомиллаштириш» лойиҳасини амалга ошириш бўйича ишлар тугатилди. Бунда асосий эътибор пахта уруғчилигини такомиллаштириш, толани сертификациялаш ва маркетинг хизматини ривожлантириш, пахтани ҳимоя этишнинг уйғунлашган тизимини яратиш, хўжалик ичида суғориш сувларини сарфлашни автоматлаштирилган назоратини ташкил этиш, инвестиция дастурларини ишлаб чиқиш ва лойиҳаларни жорий этишни бошқариш каби муаммоларга қаратилади. Шунингдек, дон экинлари уруғчилигини ривожлантиришга асосланган лойиҳани 1997 йилдан бошлаш тўғрисида Халқаро тикланиш ва тараққиёт банки экспертлари билан келишиб олинди.

Европа ҳамжамиятининг «Тасис» дастури доирасида Фарғона вилоятидаги шахсий фермер хўжаликларига ёрдам кўрсатиш лойиҳасини амалга ошириш давом эттирилмоқда. Келажакда сутни қайта ишлайдиган кичик корхоналар қуриш, уларни жиҳозлаш, шунингдек, қўшимча қишлоқ хўжалик техникалари келтириш режалаштирилган. Лойиҳа бўйича вилоят фермерларидан 18 нафари Францияда бўлиб, ўз ҳамкасблари иши билан танишиб келди.

Ҳозир мамлакатимизда 21.657 та деҳқон (фермер) хўжалиги фаолият кўрсатмоқда. Шулардан 17.736 таси ёки 82 фоизи мустақил, 18 фоизи жамоа ва ширкат хўжаликлари таркибида шартнома асосида иш юритмоқда. Уларнинг 55 фоизи чорвачилик, 45 фоизи деҳқончилик соҳасига ихтисослашган ёки бу секторда 105 мингдан ортиқ киши ишлайди.

Республикада фаолият кўрсатаётган жами деҳқон (фермер) хўжаликлари қарамоғида 234,1 минг бош қорамол, 231,4 минг бош қўй ва эчки, 122,7 минг бош парранда парвариш қилинмоқда. Республикада жами ғалланинг 4 фоизга яқини, картошканинг 7 фоизга яқини, сабзавотнинг 6,3 фоизи, гўшт ва сутнинг 22,5 фоизи шу хўжаликларда етиштирилмоқда.

Шунга қарамай, хўжалик юритишнинг замонавий шакли имкониятларидан тўла фойдаланилмаяпти. Амалиётчилар ва олимлар олдида ўз ечимини кутаётган талайгина вазифалар турибди. Булар фермер хўжаликларининг қайси минтақада жойлашгани, иқлим ва тупроқ шароитини ҳисобга олган ҳолда уларнинг яқин ва узоқ муддатга мўлжалланган энг мақбул шаклларини аниқлаш, бухгалтерия ҳисоб китобини такомиллаштириш, фермер хўжаликлари тўғрисида тезкор, мавсумий ва йиллик маълумот келиб туришини таъминлаш, фермерларга дотация бериш, уларнинг банк билан муомаласини соддалаштириш, имтиёзли кредитлар миқдорини кўпайтириш, муддатини узайтириш, белгиланган фоизларни пасайтириш, табақалашган солиқ тизимини жорий этиш, солиқ солиш тартибини назорат қилишни такомиллаштириш, аудитор идораларини ташкил этиш, фермер хўжаликларига агросервис хизмати кўрсатувчи кичик корхоналарни бунёд этиш, хўжаликларни ривожлантиришга чет эл инвестицияларини кўпроқ жалб этиш ва бошқалардан иборат.

Хуллас, қишлоқдаги иқтисодий ислоҳотлар мароми, унинг эртанги ривожи ҳаммамизга — деҳқону раҳбарга, агроному олимга, ҳокиму мутахассисга бирдек боғлиқ. Ана шу масъулият юкини тенг тортмас эканмиз ислоҳотлар йўлидаги тўсиқ ва муаммоларни ҳал этишда «депсиниш» бўлаверади...

Шодиёр ҚАРИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

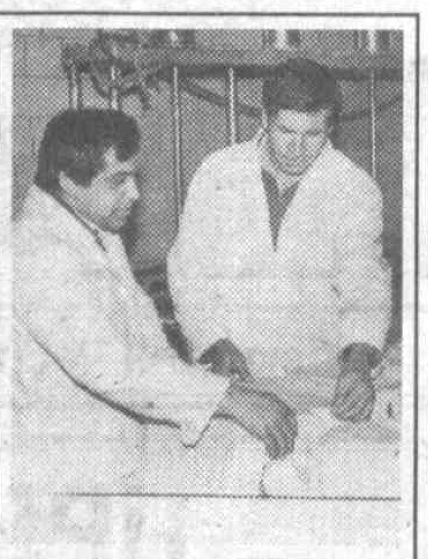

Самарқанд туманидаги «Парвина» савдо ишлаб-чиқариш фирмасининг ташкил топганига беш йил тўлди. Ҳозир бу корхонада 100 киши ишламоқда. Улар асосан, сут маҳсулотларини қайта ишлаб пишлоқ, сарёғ, қаймоқ, творог, чакка ва музқаймоқ кабиларни тайёрлашади. Бу ерда кунига 10 тоннадан зиёд маҳсулот савдо тармоқларига, аҳолига жўнатилади.

Суратларда: пишлоқ тайёрлаш пайти; технолог Баҳодир Комилов ва ишчи Ҳамид Жўраевлар иш устида.
Р. Жуманиёзов олган суратлар.

ТЕГИРМОН — СЕРДАРОМАД ЖОЙ

Сурхондарё вилоятининг Шеробод туманида каттагина тегирмон қурилди.

Аҳолини ун билан етарли миқдорда таъминламоқда. Бундан ташқари, яқин атрофдаги қишлоқларда истиқомат қиладиган ўнлаб кишилар ишга жойлашди. Янги тегирмон бир кеча-кундузда 30 тонна ун тортади. Бу — туман хўжаликларида етиштирилган ғалланинг ярми шу ернинг ўзида қайта ишланади, дегани. Тегирмон ишга тушиши билан транспорт харажатлари ҳам анча қисқарди — илгари барча дон қўшни Шўрчи туманига олиб борилар эди. Янги корхона, шунингдек, Ангор ва Бойсун туманлари аҳолисининг ҳожатини ҳам чиқаради.

Тегирмон — сердаромад жой. Шунинг учун ҳам ишчиларнинг ўртача иш ҳақи камида 1200 сўмни ташкил этмоқда. Бундан ташқари, ҳар бир ишчи молга бериш учун ойида 500 килограмм кепакни арзон нархда сотиб олиш ҳуқуқига эга.

Корхона тобора кенгаймоқда. Яқин орада бир кеча-кундузда 50 тонна омихта ем ишлаб чиқарадиган цех ишга туширилади. Шеробод марказида «иссиқ нон» цехи ҳам қурилмоқда. Ғаллани сақлаш учун элеватор қуриш ҳам кўзда тутилган.

(ЎзА).

Ватанимиз бўйлаб

ЖАМИЯТ ФАОЛИЯТИ КЕНГАЯЁТИР

Нукус шаҳридаги 16-автосозлаш ҳиссадорлик жамиятида ишловчиларнинг ўтган йилги ўртача ойлик маоши 1600 сўмни ташкил этди.

Бу ерда йил мобайнида 4 миллион сўмликдан ошиқроқ маҳсулот ишлаб чиқарилиб, тўловли хизматлар кўрсатилди. Меҳнат унумдорлиги эса олдинги йилдагига нисбатан 112 фоиз ўсди.

Ҳиссадорлик жамияти аъзолари юк ва йўловчи ташийдиган транспортларни созлаш ҳамда шу хилдаги транспортларга уларнинг суюқ газ воситасида юришини таъминлайдиган ускуналар ўрнатиш билангина чекланиб қолмаётир. Корхонада ташкил қилинган қўшимча ишлаб чиқариш цехларида енгил автомашиналарга техникавий хизмат кўрсатишдан тортиб, турли мақсадларга мўлжалланган аравалар, иситиш қозонлари, хўжалик буюмлари тайёрланмоқда.

Ҳайитбой АБДУСОДИҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ТЎЛА ГАЗЛАШТИРИЛАДИ

ҚИЗИЛТЕПА туманида газлаштирилмаган қишлоқ ва хонадон қолмади ҳисоб.

Яқинда яна 13,4 километр масофага газ қувури тортилди. Ўтган йили мингдан зиёд хонадон газлаштирилган эди.

Т. ЭШБОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ҲУНАРМАНДЛАР АССОЦИАЦИЯСИ

Самарқандда ҳунармандлар ассоциацияси тузилди. Бундан мақсад — асрлар давомида авлоддан авлодга ўтиб келган қадимий ҳунарларни кенг тарғиб қилиш ва уларни ёшларга ўргатиш.

Косиб ва ҳунармандлар ясаган ёки тайёрлаган энг нафис буюмлардан савдо-кўргазмалари ташкил этиш ҳам кўзда тутилган. Шу сабабли ассоциацияга бир гуруҳ санъатшунослар, музей ходимлари ҳам қабул қилинди.

М. МУҚИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ТУҲФА

Бухородаги 163-қурилиш тресте бунёдкорлари ҳар қачонгидан кўтаринки руҳда меҳнат қилмоқдалар.

Яқинда улар кўзи ожизлар ишлаб чиқариш корхонаси ногиронларига 24 оилага мўлжалланган янги уйни туҳфа қилишди.

Маннон ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

БАРАКА МАНБАИ

Турли мулкчилик шаклларининг пайдо бўлиши Сурхондарё вилояти Ангор туманидаги чорвачилик корхонасининг ишлаб чиқаришдаги кўпгина муаммоларни ҳал этишига сабаб бўлди.

Гўшт тайёрлаш ва қорамол боқиш билан шуғулланиб келаётган хўжаликнинг бундан бир ярим йил олдин ҳатто давлат буюртмасини бажаришга ҳам қурби етмас эди. Хўжалик жамоа қарори билан очиқ турдаги акционерлик жамиятига айлантирилганидан сўнг ишлар юришиб кетди. Яъни ҳар бир ишчининг ўз меҳнати натижасидан манфаатдорлиги ортди. Ўтган йили режадагидан 20 фоиз ошиқ гўшт етказилди. Топширилган маҳсулотнинг 98 фоизи олий навга қабул қилинди. Бу — ишнинг яхши йўлга қўйилганидан далолатдир. Акционерлик жамияти 95 гектар майдонга йўнғичқа ва ғалла экиб, чорва молларини ем-хашак билан тўла таъминламоқда.

Меҳнатда эришилган ютуқлар чорвадорлар даромадида ҳам акс этмоқда. Бугунги кунда ҳар бир ишчининг ойлиги минг сўмдан ошиб кетган. Улар ўтган йил сарҳисобидан сўнг уч минг сўмдан мукофот ҳам олишди.

• Пойтахт қурилишларида

«ОЛОЙ» БОЗОРИ ЧОРРАҲАСИДАГИ БЎЛҒУСИ КЎПРИК

Репортаж

Юнусобод тумани ҳудудидаги Амир Темур ва Абдулла Қодирий кўчалари кесишган жойдан ўтсангиз, катта қурилиш майдонига дуч келасиз. Бу ерда қишнинг ёғин-сочинли ва совуқ кунларида ҳам иш бир зум тўхтагани йўқ.

Қувур, бетон плиталар ва цемент юкланган катта-кичик машиналар пайдар-пай келиб турибди. Қурувчиларнинг эса қўли-қўлига тегмайди. Улардан бири бетон новларни йўлакка ёткизмоқда, иккинчиси ер ости йўлини қазияпти, учинчиси эса кўприкнинг ён қисмига ишлов бераётир. Хуллас, қурилишда бекор турган бирон кишини учратмайсиз.

— Илгарилари, — дея гап бошлади «Тошметроқурилиш»трестига қарашли иккинчи ер ости бўлинмаси бошлиғи Сергей Глухих, — ҳамюртларимиз чет эллардаги чиройли, нақ мўъжизани эслатувчи кўприк ва йўлларни фақат телевизор ёки кинофильмлар орқали кўришарди. Республикамиз мустақилликка эришгандан кейин эса бундай маҳобатли иншоотларнинг қурилиши бизда одатий ҳолга айланди. Жанубий темир йўл шохбекатидан Абдулла Қаҳҳор кўчаси бўйлаб юк автойўли биринчи босқичининг қуриб битказилгани, Фарғона йўли ва бу кўчани кесиб ўтувчи темир йўл устидаги ғоят узун кўприкнинг фойдаланишга топширилгани, ал-Хоразмий, «Қорасув», «Сирғали» ва «Юнусобод» мавзеларида бир қатор замонавий кўчаларнинг бунёд этилганлиги бунинг яққол далилидир.

Амир Темур ва Абдулла Қодирий кўчалари туташган нуқтадаги кўприк эса транспорт қатновидаги тугунни ечиш мақсадида қурилмоқда. Биласизми, авваллари кўпгина яхши ишлар бошланарди-ю, уларнинг бирортаси охирига етказилмас эди. Яъни лойиҳадан фарқли равишда кўчаларнинг бир-бирлари билан боғланмаган алоҳида қисми қурилгач, қолган қисми қолиб кетаверарди. Тажриба бундай кўчалардан самарали фойдаланиб бўлмаслигини кўрсатди. Мисол учун Абдулла Қодирий кўчасини олиб кўрайлик. Бу йўлнинг Эски шаҳар қисмига умуман қўл урилмаган. Шу каби бошқа кўчалар ҳам ҳозирги замон талабига тўлиқ жавоб бера олмаяпти. Оқибатда шаҳарнинг кўплаб чорраҳаларида транспорт воситалари йиғилиб қолмоқда. Бошқача айтганда, жойларда транспорт тугунлари пайдо бўлаяпти. «Олой» бозори чорраҳасидаги тугун ҳам шулар сирасига киради.

Шуни ҳисобга олиб, «Тошкентметролойиҳа» жамоаси Тошкент бош режаси илмий-тадқиқот ва лойиҳалаштириш институти мутахассислари билан ҳамкорликда мазкур йирик иншоотнинг лойиҳасини ишлаб чиқди.

Янги ер ости йўлининг умумий кўриниши қай тарзда бўлади?

Шуни айтиш керакки, мутахассислар бу ердаги транспорт ҳаракати муаммосининг ажойиб ечимини топдилар. Лойиҳага кўра, ер остида дастлаб метро қурилади. Унинг устидан (у ҳам ер остидан) Абдулла Қодирий кўчаси ўтади. Бу йўл ғоят кенг бўлиб, икки томонлама йўналиш бўйича уч қатор транспорт қатнови таъминланади. Ва, ниҳоят, энг юқоридаги ҳозирги Амир Темур кўчаси тўлиқ таъмирланади.

Абдулла Қодирий кўчасининг узунлиги 600, ер ости йўлининг ёпиқ қисми эса 150 метрни таш-

кил этади. Кўприкнинг баландлиги эса 8 метрдан 12 метргачадир. Бундан ташқари, ер остидаги 2000 квадрат метр саҳнда турли савдо дўконлари барпо қилинади.

Иншоотда ҳозир учта қурилиш ташкилоти фаолият кўрсатмоқда. Улардан бири юқорида номи келтирилган бўлинмадир. Эллик нафар қурувчидан иборат бу жамоа зиммасига кўприкнинг ғарбий томонини тиклаш вазифаси юклатилган. Улар 150 метрлик, шу жумладан, ер остидаги 30 метр узунликдаги йўлни эпақага келтириб асфальт ёткизишга шай қилиб қўйишлари керак. Бугунга қадар қурилиш участкасининг ер ости қисмида 90 фоиз иш бажарилди. Кўприкнинг очиқ жойлари эса текисланиб, бетон новлар ўрнатилмоқда. Жамики қурилиш ишлари шу йилнинг биринчи чорагида ниҳоясига етказилади.

Иккинчи ташкилот — кўприк қуришга иқтисослаштирилган еттинчи бошқарманинг 13-бўлинмаси иншоотнинг иккинчи томонида иш олиб бормоқда. Улар ҳаммаси бўлиб кўприкнинг қарийб 250 метр қисмини барпо этишади. Шундан 126 метри ер остида бажарилади.

«Тошкентмуҳандисиншооткурилиш» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига қарашли 10-қурилиш бошқармаси ишчилари эса ер ости коммуникацияларини тартибга келтириш, янгилаш юмушларини аъло даражада уддаламоқдалар.

Шу ўринда метросозлар амалга ошираётган ишлар ҳақида ҳам алоҳида тўхталиш жоиз. Нимага деганда, бу ерда метронинг «Юнусобод» йўналиши, хусусан, Абдулла Қодирий бекати қурилмоқда. Ўтган даврда улар икки километр узунликдаги ер ости йўлини қазиб, мазкур участкада қурилиш-тиклаш ишларини тугаллашди.

Қурилишда юз нафардан зиёд киши ишламоқда. Иш уч сменада ташкил этилган. Бунёдкорлар учун барча шароитлар муҳайё. Лекин ер ости йўлининг юқориси ва ён томонларидаги тупроқни зичлайдиган мосламанинг йўқлиги ишга тўғаноқ бўлмоқда. Шунга қарамасдан қурувчилар ички имкониятлар ҳисобига туннелнинг чап қисмига темир бетон плиталар ўрнатишди.

Ҳадемай, «Олой» бозори ўзининг бутун кўрку тароватн ила шаҳар ҳуснига-ҳусн қўшади. Чунки бунёдкорлар кўприк қурилишини республикамиз мустақиллигининг беш йиллиги кунигача тўлиқ тугаллаб, уни байрам совғаси тариқасида ҳамшаҳарларимизга тортиқ этиш йўлида астойдил ғайрат-шижоат кўрсатмоқдалар.

Ғулом ЮСУПОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«ОЛТИН КАЛИТ» ҲОВЛИСИДАГИ... КАПТАРЛАР

Бундан бир неча йил муқаддам қишлоғимизда 90 ўринли болалар боғчаси қурилган эди. Бино замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланди. Лекин... Хўжалигимизга Эшқул Хўжамқулов раис бўлиб келгач, болалар сонини камайтирди. Бунинг устига уларни озиқ-овқат билан таъминлаш негадир тўхтатилди, боғча ишчилари ва тарбиячиларига эса ойлик маош бермай қўйилди. Аҳвол шундай бўлгач, ота-оналар фарзандларини қандай қилиб боғчага юборишсин?!

Хуллас, ушбу бино идора учун олиб қўйилди. Ҳозир «Олтин калит» боғчасининг ҳовли ва томларида ғуч-ғуч ўйнаётган каптарлардан бўлак ҳеч бир тирик жонни учратмайсиз. Раисимиз бу гўзал қушларни хуш кўради чоғи, уларни кўрса терисига сиғмай кетади...

Назира ЭРҚУЛОВА.
Деҳқонобод тумани,
«Деҳқонобод» жамоа хўжалиги
Чучуккудуқ қишлоғи (жами 8 имзо)

ҚИШДА ЎТИРГАНИ ЖОЙ ТОПОЛМАЙ ҚОЛАМИЗ

Биринчи гуруҳ ногирониман. 1954 йилдан бери Нарпай жамоа хўжалигида меҳнат қилиб келаяпман. Уйим яроқсиз аҳволга келиб қолганлиги боис, бироз пул тўплаб янги иморат солган эдим. Лекин қишда томчи ўтиб, ўтиргани жой тополмай қоламиз.

Шифер ва ёғоч сотиб олишга қурбим етмади. Ёрдам сўраб хўжалигимиз раҳбарларига, сўнгра эса, туман ҳокимлигига ариза орқали мурожаат қилдим. Натижа бўлмади. Кейин туман ҳокимлигига 10 минг сўм ссуда беришларини сўрадим. Аммо пул ўрнига чек беришди. Қаерга бормай, нақд пул сўрашаяпти. Хуллас, чекка ҳеч нарса сотиб олиб бўлмаяпти...

С. МЎМИНОВ,
Самарқанд вилояти, Нарпай тумани.

«ДУНЁНИ СУВ БОССА...»

Бу кинояли мақолнинг давомини, турган гапки, ҳамма билади: «Дунёни сув босса, ўрдакка не ғам!» Бироқ, орамизда шундай кайфиятда яшаётган одамлар борлигига ҳаммаям ишонавермаса керак...

1993 йилда «Шодмалик» номли жамоа ширкат хўжалигида 6 та ҳайдов трактори, 20 га яқин транспорт трактори ва ўндан ошиқ машина юриб турган эди. Хўжаликка Абдуваҳоб Қосимов раис бўлиб келгач, иш чаппасига кетди. Негаки, ҳозирга келиб битта «КамАЗ» машинаси, 6 та танспорт трактори қолди, холос. Оқибатда механизатор ва меҳнатчилар ишсиз қолди. Уларнинг 60-70 фоизининг кетишга сабаб даромаднинг йўқлигидир. Ишчилар ўз вақтида маош олишмайди, ҳатто болаларга тўланадиган нафақалар ҳам кечикаётир.

Хўжалик ҳамон эскича усулда бошқарилмоқда, раҳбариятда ишбилармонлик, тадбиркорлик етишмайди. Акс ҳолда хўжалик давлатдан 3,5 миллион сўм қарздор бўлиб қолмасди.

Қишлоғимиз газлаштирилмаган. Келтирилган газ қувурлари ҳам талон-торож қилинмоқда. Буларнинг ҳаммаси аҳолининг норозилигига сабаб бўлаётир. Мазкур тартибсизлик ва қолоқликнинг хўжалик раисига алоқаси йўқдек, мавжуд аҳволни билатуриб пинагини бузмайди...

Ш. МАКУЛУПОВ,
Ж. ТУРСУНБОЕВ,
Тошкент вилояти, Оҳангарон тумани
(жами 55 имзо).

«ПАРВОЗ» КИМГА ХИЗМАТ ҚИЛАЁТИР?

Ҳозирги кунда ишбилармонлар ўзларига қарашли савдо тармоқларини турли хил маҳсулотлар билан тўлдириб, халққа намунали хизмат кўрсатмоқдалар. Аммо ишда сусткашликка йўл қўяётган баъзи корхона раҳбарлари дўконларини харидоргир моллар билан таъминлай олмаётганликлари оқибатида кўпгина қийинчиликларга дуч келишаётганлиги сир эмас.

Бундай ҳолни Денов туманидаги Ш. Қобилов номли жамоа хўжалиги ҳудудида жойлашган қатор дўконлар мисолида кўриш мумкин. Шу боис ҳам хўжалик аҳолисига хизмат қилаётган «Парвоз» ҳиссадорлик жамиятига қарашли 8 та дўконда кунлик савдо режалари бажарилмаётир. Чунки пештахталарда анча йиллардан бери сақланаётган товарлардан бошқа ҳеч вақони кўрмайсиз. Аҳоли учун ўта зарур бўлган маҳсулотлар эса йўқ.

Хўш, бугунги кунда «Парвоз» акционерлик жамияти кимга хизмат қилаяпти ўзи?

Ўрол БЕКМУРОДОВ,
Сурхондарё вилояти,
Денов тумани.

БОШИМИЗ ОСМОНГА ЕТГАН БЎЛАРДИ

Мен 1958 йилда туғилганман. Ёшлигимдан икки оёғим фалаж. 1994 йилдан бери 1-гуруҳ ногиронлик нафақасини олиб келаяпман. Ҳамма қатори мен ҳам кўча-куйларга чиққим, тўй-маъракаларга боргим келади.

Маҳалламизда яшайдиган бир-икки ногирон ўз аравачасида кўчаларни сайр қилиб юрганини кўрсам, кўнглим ўксийди. Газетангизнинг 1995 йил 29 ноябрь сонида босилган «Ҳиммат» сарлавҳали хабарни ўқиб ҳам шундай аҳволга тушдим. Фарғона вилояти ҳокимлиги ногиронларга аравачалар улашиб кўп хайрли иш қилибди. Агар бизга ҳам Тошкент шаҳар ҳокимлиги томонидан шундай ёрдам кўрсатилса, азоб-уқубатлардан оз бўлса-да фориғ бўлиб, бошимиз осмонга етган бўларди.

Зиёвутдин ЗАЙНУТДИНОВ,
А. Икромов тумани, Бирлик мавзеси,
Абуаъломарий кўчаси, 6-уй.

ҚАЛБИМИЗ ТУТАШДИР

— дейди Қирғизистон Республикаси, Новқат тумани ҳокими Алишер Сотиболдиев.

Алишер ака билан 1992 йили Фарғонада, вилоят сув хўжалиги бошқармаси ташаббуси билан ўтказилган водий бош мироблари учрашувида танишган эдим.

Очиқ чеҳрали, табиатан жонсарак, сермулоҳазали бу инсон нимаси биландир кишини дарҳол ўзига жалб этарди. Унинг барча соҳада ўзининг қатъий фикрига эга эканлиги, кишилар қалбига йўл топа билиши юз-кўзидан, гап-сўзларидан яққол сезилиб турарди. Учрашувда Алишер ака ҳам сўзга чиқиб, жумладан шундай деганди:

— Биз ҳаммамиз бир онанинг — Туронзаминнинг фарзандларимиз. Биласизлар, дарё, канал чегара билмайди. Оби ҳаёт худди она замин, сахий қуёш каби барчага баробар. Қадимдан халқларимиз қон-қардош, бир жону бир тан бўлиб яшаб келишган. Қирғизистонда сув тошқини ёки бошқа бирон фалокат рўй берса ҳеч қачон Фарғона, Андижон, Наманган, ленинободликлар қўл қовуштириб қараб туришмаган. Ўзбекистонликларнинг оғир кунларида Қирғизистон ҳам доимо елкадош бўлган. Биз, мироблар буни, айниқса, яхши ҳис этамиз, зарур ҳолларда доимо бир-биримизни қўллаб-қувватлаймиз. Бизнинг нафақат ерларимиз, дарёларимиз, осмонларимиз туташ, балки қалбларимиз ҳам туташдир...

Новқат Қирғизистоннинг жанубида жойлашган туман. Умумий ер майдони 4 минг квадрат километрни ташкил этади. 200 мингга яқин аҳолиси, 70 та аҳоли пункти мавжуд. Туман маркази Эски Новқат шаҳарчаси ҳисобланади. Туман аҳолисининг 68 фоизини қирғизлар, 27,5 фоизини ўзбеклар, 2,1 фоизини руслар ва бошқа миллатлар ташкил этади. Новқатда 30 миллат вакиллари аҳил, бир оила фарзандларидек ҳаёт кечириб келишмоқда.

Туман халқ хўжалиги, саноати тез ривожланиб бораётир. Ҳозир туманда 583 та деҳқон хўжалиги, 25 та кооператив хўжалик, 2 та ҳиссадорлик жамияти, 1 та агрофирма, 59 та фермер хўжалиги, фаолият кўрсатмоқда. Рангли металл ишлаб чиқаришга ихтисослашган корхона, Ҳайдаркон руда комбинати, тикувчилик фабрикаси, калиш заводи маҳсулотларини кўпчилик билади. 204 та кичик корхонада турли халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилмоқда.

150,6 минг гектар экин майдони бўлиб, шундан 36,3 минг гектари суғориладиган ерлардир. Туманда ҳар йили 10 минг тонна тамаки, 35 минг тонна буғдой, 10 минг тоннадан зиёд гўшт, 28 минг тонна сут, 196 тонна жун маҳсулотлари етиштирилади.

Туманда қишлоқ хўжалиги билан бирга саноат, халқ таълими, маданият, тиббиёт соҳаларига эътибор катта. 10 та шифохона, 5 та қишлоқ врачлик амбулаторияси, 30 та тиббиёт пунктлари, 8 та маданият уйи, 35 та клуб, 100 дан зиёд кутубхоналар туман меҳнаткашлари хизматида. 97 та умумтаълим мактабларида 46 минг 800 ўқувчи таҳсил олмоқда.

Алишер ака билан суҳбатлашсангиз, у кишининг фикр доираси кенглигига, ҳар бир соҳада чуқур мулоҳаза юритишига амин бўласиз.

— Мен Марказий Осиё, қадим Туркистон халқларининг бир-бирларига яқинлашувлари, ўзаро алоқаларимиз янада мустаҳкамланиши тарафдориман, — дейди у. — Бу соҳада, айниқса, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ва республика ҳукумати амалга ошираётган ишлар таҳсинга лойиқ.

Туман ҳокими ҳар бир масалага жиддий ёндошади, бошқош бўлади. Бу йил Қирғизистоннинг бошқа жойларида бўлгани каби Новқатда ҳам «Манас — қирғиз халқи фахри» шиори остида кўплаб тадбирлар ўтказилмоқда. Халқларимиз ўртасидаги дўстлик, меҳр-оқибатни янада мустаҳкамлаш борасида ўтказилаётган турли учрашувлар, халқ талантлари кўриклари, миллий ва от спорти ўйинлари муҳим аҳамият касб этмоқда.

Олой тоғ тизмалари ён бағирларига жойлашган Новқат ўзининг сўлим табиати, мусаффо ҳавоси, шифобахш оромгоҳлари билан ҳам машҳурдир. Янги Новқат қишлоғидаги Апширсой, Жарқўрғон қишлоғидаги Қорағор, Найман сув омборида ташкил этилган дам олиш масканларида Андижон, Фарғона, Наманган вилоятлари меҳнаткашлари ҳам дам олишиб, саломатликларини тиклаб келишади.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Суратларда Новқат тумани ҳокими Алишер Сотиболдиев меҳнат фахрийси, Барги қишлоғи маҳалла оқсоқоли Тўхтасин Абдукаримов ҳамда уруш қатнашчиси Маҳаммадсоли Салайдиновлар билан.

Тумандаги «Қуёшча» болалар боғча-яслиси тарбияланувчилари учун уларнинг севимли масканларида барча шарт-шароитлар муҳайё.

СЕК ШИРОҚ, ТЎМАРИС...

Умумий уйимиз она — Туркистон,
Сенсан бизлар учун номус, ор, виждон.
Улуғ аждодлардан сен ота мерос,
Жаннатмакон ўлка, эй, мулки Турон.

Умумий уйимиз она — Туркистон,
Сен — Широқ , Тўмарис, сен — марди майдон.
Сенинг фарзандингдир етти иқлимда,
Адолат ўрнатган у соҳибқирон.

Умумий уйимиз она — Туркистон,
Бешта оға-ини, беш жасур ўғлон.
Сенсан Маҳтумқули, ҳам Абай, Чингиз,
Жомийнинг шогирди, буюк ғазалхон[1].

Умумий уйимиз она-Туркистон,
Тўкин дастурхонли, сен — сахий мезбон.
Эшигидан келган ҳар бир кимсани,
Илиқ кутиб олган қўлда тутиб нон.

Умумий уйимиз она — Туркистон,
Не-не бойликларга бағрингдир макон.
Арзийди ҳар қачон сендай юрт учун,
Фидо эта олсак керак бўлса жон.

Абдураҳмон ҚОДИРИЙ,

1. Ҳазрат Навоий кўзда тутилмоқда.

МАШАҚҚАТ БИЛАН ЭРИШИЛГАН ТИНЧЛИККА ҲУЖУМ

Фаластин полицияси Ғазо Секторида «Ҳамас» Ислом ҳаракати фаолларидан 5 нафарини қамоққа олди.

Улар яқинда Исроилда юз берган портлашга алоқадорликда айбланмоқда. Маълумотларга қараганда, бу портлаш натижасида 27 киши ҳаётдан кўз юмган ва 80 киши жароҳатланган. БМТ Бош котиби Бутрос Ғолий Исроилда содир этилган ушбу воқеани машаққат билан эришилган тинчлик жараёнига нисбатан қилинган ҳужум, дея изоҳлади.

СУРАТДА: Бонн кўчалари.

ОТИШМА АВЖ ОЛДИ

Афғонистондаги «Толибон» ҳаракати жангарилари Қобулдаги аҳоли истиқомат қиладиган уйларни реактив қурилмалардан ўққа тутди, деб хабар қилади РАТА-ТАСС ахборот маҳкамаси.

Натижада тинч аҳоли орасидан 2 киши ҳалок бўлган, 10 киши эса оғир жароҳат олган. Афғонистон ҳукумати ҳарбий ҳаво кучлари эса, ушбу ҳужумга жавобан толибларнинг Чаросиёбдаги асосий базасига кетма-кет ракеталар ёғдирган.

ХОРИЖИЙ САРМОЯГА ЭҲТИЁЖ КАТТА

Хитой келгуси беш йилликда мамлакат миллий иқтисодиётини ривожлантириш учун 150 миллиард АҚШ доллари миқдорида хорижий сармоя жалб этишни режалаштирмоқда.

Хитойнинг етакчи иқтисодчилари мамлакат миллий иқтисодини замонавийлаштиришда хорижий капитал муҳим аҳамиятга эга эканини таъкидлашмоқда. 1979 йилдан буён Хитойга 100 миллиард АҚШ доллари миқдорида хорижий сармоя киритилган.

ВАЗИРЛАР ПОРАХЎРЛИКДА АЙБЛАНАЯПТИ

Вазирлар Маҳкамасининг порахўрликда айбланган олти нафар аъзоси истеъфога чиқиши муносабати билан Ҳиндистон ҳукумати фавқулодда кенгаш ўтказди.

Жумладан, фуқаро таъминоти вазири Бута Сингх ва қишлоқ хўжалиги вазири Арвин Нетам 360 миллион рупий пора олганликда айбланди. Улар ишни расмий тарзда судга оширилишини эшитишгач, истеъфога чиқишга шошилдилар. Маълум бўлишича, айни пайтда юқори мансабдор шахслар орасида порахўрликда айбланаётганлар сони 30 кишини ташкил этар экан.

КАЛИФОРНИЯДА УЧРАШИШДИ

1 март куни АҚШ Президенти Билл Клинтон Япония Бош вазири Рютаро Хасимото билан учрашади.

Оқ уй матбуот котиби Майкл Маккэри шу ҳақда маълум қилди. Учрашувда халқаро сиёсий вазият, икки томонлама иқтисодий алоқалар ва Осиё-Тинч уммони минтақасидаги хавфсизлик муаммолари билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинади. Учрашувда Калифорния штатида ўтказилиши кўзда тутилмоқда.

• Бизнинг шарҳ

РОССИЯ: ПРЕЗИДЕНТ САЙЛОВЛАРИ АРАФАСИДА

Маълумки, 1996 йили жаҳондаги бир қатор давлатларда президент ва парламент сайловлари бўлиб ўтади. Хусусан, Россия Федерацияси ва Америка Қўшма Штатларида бўладиган ушбу жараёнлар жаҳон афкор оммасининг диққат марказида турибди. Негаки, бошқа мамлакатларда ўтказилган ва бўлажак сиёсий тадбирларни ҳеч камситмаган ҳолда шуни таъкидлаш жоизки, Россия ва АҚШдаги бўлажак сайловлар натижалари жаҳондаги умумий вазиятга таъсир этмасдан қолмайди. Американинг Айова ва Нью-Гемпшер штатларида ўтказилган бошланғич сайловлар республикачилар партиясининг энг юқори лавозим учун интилиши жуда кучли эканлигини ва ҳозирги президент, демократик партия вакили Билл Клинтоннинг жиддий сиёсий рақибга рўпара келишини очиқ кўрсатди.

Россияда эса президент Борис Ельциннинг бўлажак сайловларда иштирок этиш ҳақидаги расмий баёнотини нафақат Ҳамдўстлик мамлакатлари, балки, бутун дунё аҳли мамнуният билан кутиб олди. Бироқ Россиядаги бўлажак президент сайловларида Б. Ельциннинг ғалаба қозониши мумкинлиги ҳақида гапиришга жуда эртадир. Бунинг устига, 150 миллионли Россия халқининг ночор аҳволидан усталик билан фойдаланаётган коммунистлар ва либерал-демократлар аллақачон Борис Ельцин ва унинг тарафдорларига қарши курашни бошлаб юбордилар.

1995 йилнинг 17 декабрида давлат Думасига ўтказилган сайловлар натижалари, кейинчалик, Андрей Козирев, ва А. Чубайснинг ўз вазифасидан озод қилиниши Россиядаги «реваншистик» кучларнинг сайловларда эришган ғалабасини яна ҳам мустаҳкамлади.

Ҳозир қарийб 5,5 млн. аҳоли истиқомат қилаётган Шимолий Кавказдаги вазиятнинг, шунингдек, Чеченистондаги аҳволнинг нотинч бўлиб туриши, табиийки, Б. Ельциннинг имкониятларини анча чеклаб қўйиши мумкин. Тўғри, Россия раҳбари яқинда Екатеринбургда бўлган чоғида, Чеченистондаги уруш сайловларгача тугатилишини маълум қилди. Шунингдек, у меҳнаткашларнинг моддий аҳволини яхшилашга доир ўз фикр-мулоҳазаларини баён этди. Жумладан, Б. Ельцин шу йилнинг баҳор ойларида 20 триллион рублдан ортиқ маош ўз эгаларига берилишини ваъда қилди. Ҳақиқатдан ҳам, Россиянинг ижтимоий ва сиёсий ҳаётида шундай муаммолар борки, буларнинг кўпчилиги 16 июнда ўтказиладиган президент сайловларида айрим мухолиф оқимлар ва партиялар учун қўл келиши мумкин. Масалан, мамлакатдаги Чеченистон можароларини олиб қарайлик. Сизга номи таниш ашаддий миллатчи (лекин мен унинг ҳақиқий рус эканлигига ва айни пайтда русparварлигига ишонмайман) Владимир Жириновский 17 декабрдаги сайловлардан кейин янада баралла «дўқ» ура бошлади. Унинг давлат Думаси мажлисидаги чиқишларидан бирида Россия президенти ва ҳукумати либерал-демократларга кўпроқ қулоқ солиши кераклиги, агар бундан илгари ҳам ҳукумат либерал-демократлар маслаҳатига рози бўлганида Дудаев ҳам, Басаев ҳам бўлмас эди, деган фикрни айтган эди. Жириновский Чеченистондаги урушни бартараф этишнинг янгича, яъни «либерал-демократлар»ча усулини тавсия қилиб, чеченларнинг барчасини қириб ташлаш керак, деб сафсатавозлик қилди. Тарихдан маълумки, 1944 йилнинг февралида юз минглаб чеченлар ўз она юртларидан қувилиб, Сибирь, Қозоғистон ва Ўрта Осиё томонларга сургун қилинган эди. Ўша вақтларда чеченлардан ташқари қрим татарлар, қорачойлар, черкеслар, месхети турклари ва бошқа миллат вакиллари ҳам ўзга юртларга мажбуран кўчирилган эди.

Ҳозирда эса Россиядаги айрим консерватив оқимлар ва шовинистик васваса гирдобидаги кучлар чеченларни олдингидек ўзга ерга кўчиришни ҳам тавсия қилмоқда. Аммо бундай қараш ўта хавфли бўлиб, Шимолий Кавказ алангасини яна ҳам авж олдириб юбориши, табиий.

Президентимиз Ислом Каримов Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари бошлиқларининг шу йил 19 январда Москвада бўлиб ўтган учрашувида ва кейинги чиқишларида биз Борис Ельциннинг бўлажак президент сайловларида ғалаба қозониши тарафдори эканлигимизни алоҳида таъкидлади. Бунинг чуқур маъноси бор. Аввало, Б. Ельцин ғалаба қозонган тақдирдагина Россияда бошланган ижтимоий ва иқтисодий ислоҳотлар ўз якунини топиши мумкин. Бордию Зюганов ёки Жириновский кабиларнинг қўли устун келса Россиянинг келгуси тақдири кутилмаган синовларга дуч келиши мумкин. Бундай ҳолда Чеченистон можароси нафақат сиёсий макондан, балки ҳудудий жиҳатдан ҳам улкан заминга айланиб кетиши эҳтимолдан холи эмас. Бу ҳолда эса Россияда битта эмас, юздан ортиқ Югославия воқеаси такрорланиши табиийдир.

Яна бир муҳим жиҳати шундаки, президентимиз тўғри уқтирганидек, Марказий Осиёдаги барқарорлик ва унинг келажаги Россиядаги демократиянинг даражасига ва сифатига боғлиқ. Шу сабабли Ислом Каримов Россияда давлат Думасига ўтказилган сайловлар якунларидан қатъий назар, Ўзбекистонда Россиянинг ислоҳотлар ва демократия йўли ўзгармаслигига ишонишларини таъкидлади. Ўзбекистон Республикаси Россиянинг ҳудудий яхлитлиги сақланиб қолиши тарафдоридир. Дарвоқе, бу ҳақда республикамиз Ташқи ишлар вазирлиги 1994 йил, яъни Россия Федерал қўшинлари Чеченистонга киритилган биринчи кунлардаёқ расмий баёнот тарқатган эди. Шунингдек, бизнинг давлатимиз Шимолий Кавказ танглиги ҳарбий зўравонлик йўли билан эмас, аксинча тинч музокаралар орқали ҳал этилишини баён қилди.

Бундай вазиятда Россия ўзининг жуғрофий сиёсат мақсадлари доирасида ҳаракат қилаётганлиги унинг жаҳон миқёсидаги обрўсига катта путур етказди. Жумладан, Европа Иттифоқи, Европа Кенгаши ва бошқа нуфузли халқаро ташкилотларда Россия масаласи бир неча бор муҳокама қилинди ва айнан Чеченистондаги ҳарбий ҳаракатлар туфайли Россия Федерацияси ушбу халқаро уюшмаларга қабул қилинмаётганлигини эслаб кўрайлик. Тўғри, яқиндагина Россия Европа Кенгашига аъзо қилиб олинди. Бунинг асосий сабаби-халқаро ҳамжамият Ғарб давлатлари Б. Ельцинни қўллаб-қувватлаётганлиги ва бўлажак президент сайловларида унинг муваффақият қозонишига кўмаклашишдир. Лекин Россия федерал қўшинлари яқин орада Чеченистондан олиб чиқилмас экан, Россиянинг жаҳон миқёсидаги мавқеига янада путур етказилиши кутилмоқда. Ҳатто бугунги кунда ҳам айрим Ғарб давлатлари Чеченистон воқеаларини асосий сабаб қилиб, Россияга нисбат Иқтисодий чеклашга қўлланиш таклиф қилмоқда. Бу Россиянинг ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий аҳволига жуда ёмон таъсир кўрсатади. Чеченистондаги 15 ойлик уруш Россия иқтисодиётига кучли таъсир этди. Фақат шу йил январида олиб борилган ҳарбий операциялар бир неча миллиард рублга тўғри келди. Кизльяр ва Первомайскдаги воқеалар чоғида Россия томони Салмон Радуев бошчилигидаги жангариларни бартараф этиш учун 300 миллиард рубль сарфлади. Сўнгги маълумотларга кўра, Первомайск воқеаларидан кейин Чеченистон аҳли орасида жангариларни қўллаб-қувватлаш 40 фоиздан 80 фоизга кўтарилган.

Шимолий Кавказдаги мантиқсиз уруш чоғида ҳалок бўлганлар сони 40 мингдан ошиб кетди. Бу Чеченистонга киритилган Россия қўшинларининг сони билан қарийб тенг демакдир. Агар мазкур уруш тўхтатилмас экан, у ҳолда қурбонлар сони яна ортаверади.

Биз эса Россиянинг тинч, демократик ва иқтисодий барқарор мамлакатга айланиши тарафдори бўлиб қоламиз.

Қобилбек КАРИМБЕКОВ,
«Халқ сўзи»нинг сиёсий масалалар бўйича шарҳловчиси.

МУЗОКАРАЛАР ЖОНЛАНДИ

Мексика пойтахтида Гватемала ҳукумати билан сўл исёнчилар ўртасида мамлакатдаги ҳарбий тўқнашувларга чек қўйиш борасидаги музокаралар бошланди.

Марказий Америкадаги ушбу республикада умумий сайлов ўтказилиши муносабати билан музокаралар икки ой аввал тўхталиб қўйилган эди. Айни пайтда музокараларга БМТ, Венесуэла, Мексика, Испания, Канада ва АҚШ давлатлари вакиллари воситачилик қилмоқда.

ГАЗ ҚУВУРИНИ ПОРТЛАТИБ ЮБОРИШДИ

Чеченистонда номаълум шахслар Чеченистон — Доғистон бўйлаб ётқизилган газ қувурини портлатиб юборди.

Қурбонлар ҳақида маълумот йўқ. Айни пайтда воқеа содир этилган жойда тузатиш ишлари олиб борилмоқда. Чеченистон Республикаси Бош вазири ўринбосари Абдулла Бугаевнинг фикрича, ушбу ҳодиса ва аввалроқ нефть заводида уюштирилган ёнғин Дудаев тарафдорларининг ишидир.

БОШ КОТИБ ЎРИНБОСАРИ ҚАТНАШДИ

Лондонда Ғарбий Европа иттифоқининг навбатдан ташқари мажлиси бўлиб ўтди.

Унда НАТО бош котиби ўринбосари Сержо Балансино қатнашди. Унинг таъкидлашича, НАТО, Ғарбий Европа иттифоқи ва Европа иттифоқи минтақадаги хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш йўлида ҳамкорликни кучайтириши лозим. Шунингдек, у Ғарбий Европа иттифоқи ўтказаётган ҳукуматлараро конференция Европанинг кейинги минг йилликдаги хавфсизлигини таъминлаш учун қурилаётган тизимнинг муҳим манбаларидан бири бўлиб қолишини айтди.

СУРАТДА: Ҳиндистондаги тарихий обида.

КУН ТАРТИБИДА БОЖХОНА ИТТИФОҚИ МАСАЛАСИ

Бишкекда Қирғизистон парламенти — халқ вакиллари йиғинининг навбатдаги сессияси ўз ишини бошлади.

Сессияда Президент Асқар Акаев сўзга чиқади ҳамда парламент аъзоларига мамлакат Бош вазири номзодини тасдиқлаш учун тавсия этади. Депутатлар 1996 йилга мўлжалланган республика бюджети ҳамда мамлакатнинг янги солиқ мажмуаси лойиҳасини, шунингдек, Қирғизистоннинг божхона иттифоқига қўшилиши муносабати билан боғлиқ бир неча масалаларни муҳокама қиладилар.

Ўткир ҲОШИМОВ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси.

ДАФТАР ҲОШИЯСИДАГИ БИТИКЛАР

Ўттиз йилдан ошди... Ўзим кўрган, эшитган, гоҳо тонг палласидаги тушдек ногаҳон хаёлга келган нарсаларни қоғозга тушириб юраман. Насиб этса, «Дафтар ҳошиясидаги битиклар» деган китоб чоп эттириш ниятим бор. Битикларнинг баъзилари бир қадар маъюс, баъзилари истеҳзоли, баъзи бирлари жиндек кулгили... Улар сизга қанчалик маъқул келиш-келмаслигини билмайману, башарти кўнглингизга ўтиришса, иложи борича шошилмай, ўйлаб ўқишингизни илтимос қиламан.

БУРЧ

Бола туғдиришни билганларнинг ҳаммаси ҳам ота бўлавермайди. Бола туғишни билганларнинг ҳаммаси ҳам она бўлавермайди.

ТЕСКАРИ ҲАҚИҚАТ

Одам қанча кўп қизиқса, шунча кўп ўқийди. Қанча кўп ўқиса, шунча кўп билади. Қанча кўп билса, яшаши шунча қийин бўлади.

САВОБ ВА ГУНОҲ

Одамзоднинг табиати қизиқ: ўзининг тариқдек савоби — тарвуздек, тарвуздек гуноҳи — тариқдек туюлади...

ОТАЛАР ВА БОЛАЛАР

У оддий одам эди: ҳаммолчилик қиларди. Ўнта болани оёққа турғазди. Уйли-жойли қилди... Кўз юмаётганида ҳаммаларингдан мингдан-минг розиман, деди... Қарашса, кафанлиги йўқ экан...

АЛДОВ

Биз ҳаммамиз — ёлғончилармиз. Айтинг, қайси бирингиз ақалли бирон марта гўдакка ёлғон гапирмаганман, дея оласиз? Гўдакни алдаш эса энг катта ёлғондир!

ОНА МЕҲРИ

Америка билан Ўзбекистон ораси ўн беш минг чақирим. Австралия билан Канада ораси йигирма беш минг чақирим. Аммо американик сенаторнинг хотини ўз фарзандини ўзбекистонлик деҳқоннинг хотинидан камроқ яхши кўрмайди. Австралиялик абориген аёл ўз фарзандини канадалик миллионер аёлдан кўпроқ яхши кўрмайди.

ҲАҚИҚАТ

Шу қадар ширинки, тотиб кўргинг келади. Шу қадар аччиқки тилингни куйдиради...

БУЗИЛГАН НИКОҲ

Уйни қонуний бўлашдингиз...

Мол-мулкни қонуний бўлашдингиз...

Муҳаббат бўлакланди...

Садоқат бўлакланди...

Бола-чи? Болани қайси қонун билан бўлашасиз? Онаси билан бўлса, отасиз қолса. Отаси билан бўлса, онасиз қолса... Яхшиси, униям иккига бўлинг! Бир нимтаси-сизга, биттаси-сизга!

Қани кўтаринг болтани, боланинг уволи тутгурлар!

БИР ДОНА ГУГУРТ

Унинг, кечаси туриб чекадиган одати бор эди. Ҳар галгидек, тунги соат учда уйғонди. Қараса, бир дона ҳам гугурт қолмабди. Аксига олиб, хотини қариндошлариникига кетган... Уйда ҳамма нарса бору, оддий электр иситгич йўқ экан... Тамаки хумор қилиб, эрталабгача қийналиб чиқди. Иккита таёқни ишқалаб ўт чиқарадиган ёввойи қабилаларга ҳаваси келди...

Бу одам лазер қурилмасини яратган машҳур олим эди...

Инсон нақадар қудратли, инсон нақадар ожиз!

УМР

Танишдилар...

Севишдилар...

Турмуш қурдилар...

Фарзанд кўрдилар...

Тўнғичи нимжонроқ эди... Касал бўлиб кўп куйдирди...

Ўртанчаси ўйинқароқ эди... Қамалиб чиқди...

Кенжаси қиз эди. Эркароқ ўсди... Турмуши бузилди...

Бир куни эркак ярим кечаси уйғониб кетди. Узоқ ўй ўйлаб ётди. Қараса, аёли ҳам уйғоқ экан.

— Онаси, — деди. — Дунёга келиб нима кўрдик ўзи?

— Билмасам... — деди аёли хўрсиниб...

... Боботоққа борганимда қуриб қолган иккита дарахтни кўргандим. Иккаласи бир-бирига суяниб турарди...

ҚАРЗ

Болам бемеҳр чиқди, деб, кўп ҳам ўкинманг. Балки, сизга адолатсизлик бўлиб туюлаётган нарсанинг ўзи адолатдир... Сиз ота-онангиздан олган қарзни болангизга берасиз. Болангиз-ўзининг боласига... Ҳаёт занжири узилмаслиги керак-ку...

ЭНГ АҚЛЛИ ЖОНИВОР

Дунёда энг ақлли жонивор — балиқ.

Биринчидан, соқов... Иккинчидан, муттасил думини ликиллатади!

ОСМОН ВА ЕР

— Зинҳор-базинҳор Осмонга тупурма, болам. Осмон-қаҳрли! Тупугинг юзингга қайтиб тушади.

Зинҳор-базинҳор Ерга тупурма, болам. Ер меҳрли. Тупугинг юзингга сачрамайди. Аммо Ер сени елкасида кўтариб юради...

ҚИЗИЛИШТОН

Бола эдим... Куз эди... Сўрида дарс қилиб ётибман. Аммам бир бурчакда мудраб ўтирибди... Осмонда мезонлар учади. Қондек қизарган ток барглари оҳиста чайқалади. Ўрик хазонлари унсиз пирпираб тўкилади. Боғ томондан яккаш бир садо келади: «тук-тук-тук, тук-тук-тук». Ғашга тегади. Хаёлингни қочиради.... Охири бўлмади, аммамдан сўрадим:

— Нима у, амма?

Аммам чўчиб, кўзини очди.

— Нимани сўрайсан, болам?

— Анави тўқиллатаётганнида, нима ўзи?

Аммам бир зум қулоқ солиб турди. Кейин носини тупуриб, жилмайди.

— Қизилиштон-ку!

— Нега ҳадеб тўқиллатади? Жонга тегди-ку?

— Унақа дема, болам, — деди аммам хўрсаниб. — Худо уни шунга яратган, дарахтнинг куртини еб тозалайди... — Узоқ жим қолди-да, қўшиб қўйди. — Қанийди, Оллоҳ одамзотнинг кўнглидаги қуртларни тозалайдиган шундоқ жонивор яратса, ҳамма жаннатга тушармиди...

ЯХШИЛИК ВА ЁМОНЛИК

Ёмонликка яхшилик билан жавоб берсанг, бир карра савоб оласан. Яхшиликка ёмонлик билан жавоб берсанг, ўн карра гуноҳга ботасан, болам... Нега деганда бу дунёда ёмонликка яхшилик қиладиганлардан кўра, яхшиликка ёмонлик қиладиганлар ўн ҳисса кўп.

ОМОНАТГА — ХИЁНАТ

Бу дунёдаги ҳаёт Тангрининг одамзотга ўлчаб берган омонатидир. Биз эса кўпинча, уни беҳуда сарфлаб, омонатга хиёнат қиламиз.

ТАРИХ «ХАТОСИ»

Тўққизинчи аср. Муҳаммад ал-Хоразмий алгебра фанига асос солди.

Ўнинчи аср. Абу Наср Фаробий Аристотелнинг «Метафизика» асарига энг мукаммал шарҳ ёзиб, «иккинчи устоз» унвонини олди.

Ўн биринчи аср. Абу Райҳон Беруний Ер билан Ой ўртасидаги масофани ўлчади.

Ибн Сино жаҳон медицинасининг Қомуси — «Тиб Қонунлари»ни яратди.

Ўн тўрттинчи аср. Соҳибқирон Амир Темур Евроосиёнинг ярмини тасарруфига олди. Аҳли илм бошини силаб, ўлмас обидалар яратди.

Ўн бешинчи аср. Улуғбек 1019 юлдузнинг ҳаракат жадвалини тузди.

Алишер Навоий ўлмас «Хамса»сини ёзди.

Ўн олтинчи аср. «Бобурнома» оламга тарқалди.

Ўн еттинчи аср. Шоҳ Жаҳон дунёдаги етти мўъжизанинг бири — «Тож Маҳал»ни бунёд этди...

Йигирманчи аср. Ўзбек-совет олимлари «мисли кўрилмаган» ихтиро қилдилар: «тарих хатоси»ни «тузатиб», ўтмишда биз ёппасига саводсиз бўлганимизни «исботлаб бердилар»!

БУҚАЛАМУНЛАР

1990 йил. Журналда Қуръони Каримнинг маъно таржимасини боса бошладик. Бир гуруҳ олимлар бу хайрли юмушни маъқулладилар. «Сиёсий хушёр» олимлар эса, минг хил сабабни рўкач қилдилар. Қуръонни таржима қилиб бўлмайди, фақат араб тилида ўқиш керак, деб кўришди. Муқаддас асарни бўлаклаб босиб бўлмайди, деб кўришди... Охири, очиғини айтишди: «Нега динни пропаганда қиласиз? Кимсиз ўзи?»

Шахсан Ўзбекистон Президентининг ўзи қўллаб-қувватламаса, Муқаддас Китоб нашр этилмас эди...

1995 йил. Қуръони Каримнинг чоп этилиши учун жон куйдирган олимлар ўз юмушлари билан шуғулланди. Унга қарши турганлар эса, энди ҳар каломини «Бисмиллоҳир Роҳманир Роҳийм» деб бошлайдиган бўлдилар... Чин дилдан айтаётган бўлса-ку майлия...

ЁВВОЙИЛАР

Мўғуллар Мовороуннаҳрни босиб, қирғин қилганида бир аёл тирик қолишнинг йўлини топибди. Босқинчига айтибди:

— Мен баҳоси ярим жаҳонга тенг бир гавҳарни ютиб юборганман. Мени ўлдирмай, уч-тўрт кун сабр қилсанг...

Шунда мўғуллар ўша қишлоқдаги ҳамма хотинларнинг қорнини ёриб, гавҳар излаган экан...

Шўрлик юртим! Не балолар кечмади бошингдан!

«ЖАЗО»

Тарихчиларнинг ёзишича, «оқпошшо» Александр Иккинчи олий ҳазратлари хўп адолатпеша бўлган эканлар.

Черняев айни саратонда Тошкентни қариийб икки ой сувсиз қолдириб қамал қилганини, шаҳарга бостириб киргач, мункиллаган кампирлару, бешикдаги гўдаккача аёвсиз қирганини эшитиб, подшои олам қаттиқ ранжибдилар. Шу қадар хафа бўлибдиларки, Черняевни капитанлик унвонидан маҳрум қилиб... генерал унвонини берибдилар. Банди бриллиант билан жилоланган олтин қилич ҳадя қилибдилар...

Бир «бечорани»ни «жазолаш» бўлса, шунчалик бўлади-да!

ИЖОД РУҲИ

Асар туғилаётганда энг аввал нима пайдо бўлади? Ғоями? Воқеалар силсиласи-сюжетми? Асар қаҳрамонлари — образлармии?... Йўқ! асарда энг аввал Руҳ пайдо бўлади! Қўлёзмани қайта ишлаб, кўп нарсани ўзгартириш мумкин. Аммо Руҳни ўзгартириб бўлмайди...

Чинакам ижоднинг илоҳиётга алоқадорлиги, балки, шундандир...

ТАЛАНТ ВА МЕҲНАТ

Ёзувчилик — уч фоиз талант ва тўқсон етти фоиз меҳнатдир, деган шиор рост бўлса, дунёдаги ҳамма чумолилар ёзувчи бўлар эди!

ЁШ ҚАЛАМКАШЛАРГА МАСЛАҲАТ

Чинакам ёзувчи бўлиш учун истеъдоднинг ўзи камлик қилади. Тарихни ҳам билиш керак.

Адолатни тараннум этгани учун фитналардан боши чиқмаган Навоий, эркни орзу қилгани учун дорга осилган Машраб, инсонни шарафлагани учун тириклайин териси шилинган Насимий, муҳаббатни улуғлагани учун дуэлда ўлдирилган Пушкин ва Лермонтов, даҳо асарлар яратгани учун телба бўлиб қолган Назрул Ислом ва Мопассан, халқ қисматига жон куйдиргани учун «халқ душмани» деб, отиб ташланган Қодирий ва Чўлпонлар ҳам чинакам ёзувчилар бўлган...

ШОН-ШУҲРАТ

Шуҳрат — ёқимли, аммо алдамчи нарса. У тоғ чўққисига ўхшайди. Қанча баланд бўлса, хатари ҳам шунча кўп бўлади. Худо кўрсатмасин, шон-шуҳратга маҳлиё бўлиб, битта ножўя қадам қўйсангиз, жарликка учиб кетишингиз мумкин...

«ҚУЛОҚСИЗ БОЛА»

Бирга ишлайдиган ҳамкасбимизнинг туғилган кунига бордик. Саксондан ошган кекса онаси бор. Фариштадек оппоқ кампирни кириб, зиёрат қилдим... Кампир аввал дуо қилди. Кейин хасрат қилди:

— Анави болага айтсанг-чи, ҳеч гапга қулоқ солмайди. Палта киймай, кўчага чиқади. Шамоллаб қолади, бала!

Кампирни юпатдим. «Бала»ни койиб қўйишга ваъда бердим... Ўша «бала» шу куни олтмиш тўрт ёшга чиққан эди...

ТАНБЕҲ

Метрога тушаверишда даванги рдек йигит қўл чўзди.

— Тўрт-беш сўм хайр қилии-и-нг...

— Пул йўқ эди-я, — дегандим, менга танбеҳ берди:

— Ишлаш керак, оғайни!

ҲАМЖИҲАТЛИК

Эр уйига келмади. Хотин мижжа қоқмай чиқди. Тонг-саҳарда эрининг дўстига қўнғироқ қилди:

— Ваҳобжон акам келмадилар. Хабарингиз йўқми, қаёқда юрибдилар?

—Ташвиш қилманг, келин, — деди эрининг дўсти. — Ваҳобжон бизникида ётиб қолди. Кеча мажлис чўзилиб кетди...

Хотин эрининг иккинчи дўстига қўнғироқ қилди.

— Шунгаям бўғиласизми? — деди иккинчи дўст. — Кеча Чирчиққа борувдик. Хизматчилик-да... Ваҳобжон бизникида эди!

Хотин эрининг учинчи дўстига қўнғироқ қилди.

— Хавотир олманг, янга! — деди учинчи дўст. — Кеча десангиз, чет элдан меҳмонлар келиб қолди. Шуларни жойлаштиргунча алламаҳал бўпкетди... Ваҳобжон ака бизникида ётиб қолдилар...

Хотиннинг фиғони фалакка чиқиб, дугонасига қўнғироқ қилди:

— Эрим уйга келмади. Учта ўртоғига телефон қилсам, уччаласиям, эринг меникида ётиб қолган дейди!

Дугонасининг жаҳли чиқиб кетди:

— Уччаласиям бекорни айтибди! Эринг меникида эди!

1963-1996 йиллар.

ҚЎШИҚЛАРДА ИСТИҚЛОЛ МАДҲИ

Тарих зарварақларига ёзилган тўрт йил ғоят қисқа вақт. Аммо у мамлакатимиз учун улкан ўзгаришлар, иқтисодий янгиланишлар даври бўлди. Ҳар томонлама юксалишлар сари қадам қўйилмоқда. Шубҳасиз, истиқболимиз, истиқлолнинг ёруғ кунлари ҳар биримизнинг қалбимизга ғурур, фахр бахш этмоқда.

Жойларда уюшқоқлик билан ўтказилаётган «Ўзбекистон — Ватаним маним!» кўрик-танловида ҳам она-юртимизга меҳр-муҳаббат, истиқлолга содиқлик ўз ифодасини топаяпти. Боғбон ўз боғидаги энг сархил меваларни азиз кишисига тортиқ эттани каби андижонлик санъаткорлар ва ҳаваскорлар ўзларининг янги сара қўшиқлари билан кўрик-танловда қатнашмоқдалар. Шаҳарнинг маданият

саройида икки кун давомида ўзгача руҳ, ўзгача кайфият ҳукм сурди. Беллашувни ҳарбий қисмнинг «Ватан» дастаси йигитлари бошлаб беришди. Уларнинг жўрликда ва якка ижродаги қўшиқларида жанговарлик, Ватан сарҳадларини кўз қорачиғидек асраш туйғуси янгради. Шаҳар халқ таълими бўлими ўқувчилари пухта тараддуд билан келганликларини кўрсатишди. 23-ўрта мактабнинг 6-синф ўқувчиси Дилфуза Умарованинг «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиғи ижро маҳорати билан ихлосмандлар олқишига сазовор бўлди. Т. Жалилов номли Андижон санъат билим юрти ўқувчиларининг «Ватан мадҳияси» ҳамда «Она-Ватан» сюиталари ҳам маромига етказиб ижро этилди.

Хушовоз хонанда Турсунбой Парпиевнинг қўшиқларини ихлосмандлар севиб тинглашади. У куйлаганда тоғлар гулдуросидек ҳайқириқ, шалола оҳангларига монанд ўйноқилик, субҳидам сабосидек майинлик дилингизни мафтун этади. Бу гал у қўшиқсеварлар ҳамда нозиктаъб ҳакамлар ҳукмига «Халқ бўл элим!» ашуласини тақдим этди.

Йиғилганлар эндигина санъат бўстонига қадам қўяётган Ўктамбек Саидов, Санжарбек Маҳмудов, Мирзағолиб Мирзараҳимов, Алишер Қосимов, Шарофатхон Тожибоева хонишларини ҳам мириқиб тингладилар.

Кўрик танлов якунига кўра Т. Жалилов номли Андижон санъат билим юрти ўқувчилари жамоаси биринчи ўринни эгалладилар. Иккинчи мукофот вилоят филармониясининг яккахони Т. Парпиев билан Охунбобоев номли мусиқали драма ва комедия театрининг актрисаси Ш. Тожибоевага насиб этди. Шунингдек Андижон шаҳар ҳокимлиги маданият ишлари бўлими қошидаги «мақом» дастаси, Андижон Давлат тиллар олийгоҳи бадиий ҳаваскорлик дастаси раҳбари М. Абдулҳаев, «Сумалак» халқ дастаси яккахони И. Мамадалиев, 1-мусиқа мактабидан Р. Маматқулов учинчи ўрин соҳиби бўлдилар. Кўрик-танлов ҳақида Андижон шаҳар ҳокимлиги маданият ишлари бўлими мудири Мадаминжон Мусаев шундай дейди:

— Ҳар бир ижрочининг қўшиғида она-ватанни севиш, қадриятларимизнинг, ватанпарварликнинг улуғланиши кўзга ташланиб турибди. Энг асосийси, янги номлар кашф этилди.

Яна бир гап. Вилоятдаги олийгоҳ ҳамда билим юртларининг талабалари ҳам танловда фаол қатнашганларида кўнгилдагидек бўларди. Қолаверса, ғолибларга пул мукофоти топширишда нақд пул масаласини ҳал этишни ҳам ўйлаб кўриш керак.

Кўрик-танловда 59 нафар яккахон ҳамда оммавий жўр иштирокчилари қатнашдилар. Мутасаддилар қатнашчиларнинг кийиниши, саҳнани безатиш санъатига жиддий ёндашганларида танлов янада файзли ўтиши мумкин эди. Бундай камчиликларга кейинги босқичда, албатта, барҳам берилади.

Ф. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.
Андижон.

ҲУҚУҚИНГИЗНИ БИЛАСИЗМИ?

БИРОВНИНГ СИРИНИ СОТМАНГ!

Фарзандликка олган боланинг сирларини сотиш ҳам қонун йўли билан жазоланадими?

А. Бекмуродов,
Чиноз тумани.

Фарзандликка бола олувчиларнинг ёки васийлик ва ҳомийлик органининг эркига қарши, етим ёки ота-она ғамхўрлигидан маҳрум бўлган болаларни фарзандликка олишнинг қонун билан қўриқланадиган сирини ошкор қилиш энг кам ойлик иш ҳақининг йигирма беш бараваридан эллик бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача аҳлоқ тузатиш ишлари ёки олти ойгача қамоқ билан жазоланади.

Ўша қилмиш:

а) касб фаолияти ёки хизмат мавқеига кўра, фарзандликка олишни сир сақлаши шарт бўлган шахс томонидан содир этилган бўлса;

б) ғаразгўйлик ёки бошқа паст ниятларда содир этилган бўлса;

в) оғир оқибатларга сабаб бўлса;

энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача аҳлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

ҚАБРНИ ТАҲҚИРЛАШ

Баъзида жиноий ишлар туфайли марҳумларнинг қабрлари очилади. Гоҳида эса, бу иш қасддан ёки «мурдани талаш» мақсадида амалга оширилади. Шунда жиноятчига қандай жазо қўлланилади?

Ҳ. ХОТАМОВ,
Лангар қўрғони.

Қабрни ёки мурдани таҳқирлаш, — дейилади Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексида, — шунингдек мурдадаги, қабр устидаги ёки ичидаги нарсаларни олиш энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача аҳлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

ТУҲМАТ

Туҳмат учун ҳам жазо борми?

Н. БЕРДОНОВ,
Гулистон шаҳри.

Туҳмат қилиш, яъни била туриб бошқа шахсни шарманда қиладиган уйдирмалар тарқатиш, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, энг кам ойлик иш ҳақининг йигирма беш бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача аҳлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч ойгача қамоқ билан жазоланади.

Нашр қилиш ёки бошқача усулда кўпайтирилган матнда ёхуд оммавий ахборот воситалари орқали туҳмат қилиш энг кам ойлик иш ҳақининг йигирма беш бараваридан эллик бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача аҳлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч ойдан олти ойгача қамоқ ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

· СПОРТ · СПОРТ · СПОРТ · СПОРТ · СПОРТ ·

ЧЕМПИОНЛИКНИ КЎЗЛАШАЯПТИ

Ўтган йили футбол бўйича мамлакат чемпионатида МҲСК жамоаси ажойиб ўйин кўрсатди.

Айниқса, иккинчи давра ўйинларини кўтаринки руҳда ўтказган ҳарбийлар ўн беш учрашувнинг фақат биттасида дуранга эришиб, қолган барча ўйинларда ғалаба қозонган ҳолда мухлислар эътиборини қозонишган эди. Биринчи даврада йўқотилган очколар чемпионат сўнггида жамоага қимматга тушиб ҳарбийлар биринчиликнинг «кумуш» медали билан кифояланишга мажбур бўлишди. Кубок баҳсларида эса МҲСК финалгача келди, фақат омад сўнгги учрашувда жамоадан юз ўгирди.

Бу йилги мавсумга ҳарбийлар янада пухта ҳозирлик кўришаяпти. Зеро, улар ўз олдига чемпионликни мақсад қилиб қўйишган. Клубнинг чемпионлик учун кураш олиб боришига шубҳа қилмасак ҳам бўлади. Чунки навбатдаги мавсумга тайёрланаётган жамоа таркибида бу йил катта ўзгаришлар бўлмади, клуб раҳбарияти ўтган йилги асосий таркиб ўйинчиларини деярли сақлаб қолишга эришди. Фақат дарвозабон Олег Беляков «Навбаҳор» клубига ўтди. Алишер Бозоров термизлик ҳарбийлар клубида ўйнаш истагини билдирди. Беляков ўрнини «Нефтчи» дарвозасини ҳимоя қилиб, ном қозонган тажрибали Наримон Османов эгаллади. Шунингдек, МҲСКнинг «диспетчер» ўйинчиларидан бири, Ўзбекистон терма жамоаси аъзоси Рустам Абдуллаев Малайзия сафаридан қайтиб, яна жамоа таркибига қўшилди. Бундан ташқари, бир қатор ёш, умидли футболчилар ҳарбийларнинг бош жамоаси сафини тўлдиришдики, МҲСКнинг Ўзбекистон V чемпионатида ҳам ажойиб ўйинлар намойиш этишидан умид қилса бўлади.

Ҳарбийларнинг навбатдаги мавсумга қандай тайёргарлик кўришаётганлигини уларнинг бир қатор мавсум олди ўртоқлик учрашувлари натижасидан ҳам билса бўлади. Жумладан, ҳарбийлар Ўзбекистон миллий терма жамоаси билан учрашувда икки марта ҳисобда олдинда борди. Бироқ терма жамоамиз ҳисобни тенглаштиришга (2:2) эришди. Термизлик ҳарбийлар билан учрашувда эса МҲСК 3:1 ҳисобида ғалаба қозонди.

Учрашувда Нўъмон Ҳасанов, Февзи Давлетов, Шуҳрат Раҳмонқулов, Ойбек Усмонхўжаев, Мухтор Қурбонов яхши спорт формасида эканлигини намойиш қилишди. Ўйлаймизки, МҲСК ана шу тажрибали футболчилар етакчилигида бу йил ҳам чиройли ўйинлар кўрсатади.

Р. ЭРМУҲАММАД
«Халқ сўзи» мухбири.

Халқимиз азалдан ҳунарманд бўлган. Уларнинг анъанаси ҳозир ҳам давом этиб келмоқда. Шундан бўлса керакки, Андижонда бўлган чет эллик меҳмонлар уста Нурматжон Шарипов томонидан қовоқдан тайёрланган турли буюмлар, совғаларни кўришиб қойил қолишмоқда. Айни кунда уста Амир Темурнинг 660 йиллигига бағишлаб турли совға буюмлари тайёрлаяпти.

Суратда: Андижон уста ҳунармандлар ассоциацияси аъзоси Нурматжон Шарипов. Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

ҚАДАМЖОМИЗ БИР

Туркманистон Республикаси Тошҳовуз вилояти Тахта туманида жойлашган Исмомут ота қабристони қуйи Амударё минтақасидаги муқаддас қадамжолардан саналади. Ўтган аср ўрталарида Хива хонлиги зиёратгоҳда ҳашаматли мақбара қурдирганди. Бироқ қаровсизлик оқибатида у путурдан кетган эди. Истиқлол шарофати билан ўтказилган жуда катта ободонлаштириш ишларида ҳар икки қўшни мамлакат фуқаролари бажонидил қатнашди. Бу ерда улкан масжид-мақбара бунёд этилди. Хоразм вилояти Қўшкўпир туманидаги Ших ва Ғазовот қишлоғининг қўли гул усталари масжид учун иккита улкан шарқона нақшинкор дарвоза ясаб беришди.

Бутун дунёга машҳур
"Spies Hecker"
Германия фирмасининг
Ўзбекистондаги расмий вакили
"Тойота-Узинавтосервис"
қўшма корхонаси ўзаро ҳамкорликка чорлайди.

Бу ерда Сизга Германия фирмаси даражасида энг юқори сифат кафолати билан хизмат кўрсатилади. Хорижий ва барча турдаги автомобиллар ташқи қиёфасини кўзни қамаштургудек даражада ўзгартириб юборадиган дунёдаги энг сифатли ва бозори чаққон турли рангдаги бўёқларни харид қилишингиз мумкин.

Шошилинг! Бўёқлар миқдори чегараланган ва нархлари энг арзон.

"Spies Hecker" бўёқлари Ўзбекистонда илк маротаба савдога чиқарилаётганлигини унутманг!

"Тойота-Узинавтосервис" Қ.К.нинг манзили:
Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги шоҳ кўчаси, 118. (Метронинг Собир Раҳимов бекати).
Тел.: (3712) 76-87-15.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Кенгаши ва
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-37-34;
Хатлар 33-07-48;
Мерос ва қадриятлар 36-29-89;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

· МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — Э. Болиев.
Навбатчи — О. Тўрақулов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 079. 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 **Босишга топшириш вақти—21.00** **Таҳририятга ҳажми 7-қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.**

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. **Босишга топширилди — 21.00.** 1 2 3 4 5 6